

Abya melóméló Jisɔs Kras ndere JɔN ásamé

Mekomejɔ́ ayi achwáó ne geɲwá

¹ Gemegé nnó mme yina alɔ, mekomejɔ́ abɔ alú me. Mekomejɔ́ yimbɔ abɔ alu ne Eɔwɔ ne mekomejɔ́ yimbɔ abɔ alu Eɔwɔ. ² Abó alú mé ne Eɔwɔ té ula ulɔ́.

³ Unó uko ebi Eɔwɔ akwyéé uké ne ji. Ji ábé dampɔ, mmbɔ yé geno gema gepɔ. ⁴ Mekomejɔ́ yimbɔ ne awyaa geɲwá. Ne geɲwá eyigémbɔ gelú lé geɲgbɔ mbaá akwaá. ⁵ Geɲgbɔ eyigémbɔ gegené gé né mmu gemmua, yémbɔ gemua gékágé kweré gejí.

⁶ Eɔwɔ abó atɔ mende fɔ ayi ákuú ji nnó Jɔn, ⁷ Jɔn achwá ndere nteɛ, mangaré akwaá genó eyigé geɲgbɔ eyigémbɔ gelú, nnó ebwá awú áfyéé metɔ́ ne gejí. ⁸ Jimbɔ́ apófɔ geɲgbɔ eyigémbɔ, achwá lé nkane nteɛ mampye akwaá ákaá geɲgbɔ eyigémbɔ. ⁹ Geɲgbɔ eyigé wáwá lé, eyi gegené gé mbaá yéndémuú, gebɔ gechwáó fa né mme.

¹⁰ Ji abó alú fa mme, ne yé élé mme ayi Eɔwɔ akwyé akené ne jí, bɔ́ mme akaá fɔ́ ji wá. ¹¹ Ji achwá né melɔ wuú, bɔ́ melɔ wuú ásé fɔ́ jí wɔ. ¹² Yémbɔ bɔ́ ako abi áselé ji, áfyéé matɔ́ ne ji, áchyéé ebwá ebwɔnye mambɛ baá Eɔwɔ. ¹³ Gefɔ́ eyigé ábyéné ebwá, gepófɔ ndere akwaá ábyene baá. Ne epófɔ ntó ndere akwaá ákelegé, epófɔ ntó

ndere nte akεlege. Nebyene bwó netane mbaá Εσωω.

¹⁴ Mekomejɔ́ yimbɔ, abwólé mekwaá, ajwóle fa mme ne ese, alere galógáló ayi apwɔ amu ne ajógé depɔ etire delú wáwálé. Degé enoge ewé ji awyaá, ewé ji aséle mbaá Nte wuú ndere danchi Maá.

¹⁵ Jɔn agarege bɔ́ geno eyigé ji agene getóme ne Jisɔs, ajógé kenke aké, “Gegé muú ayi njóógé nya nnó, ‘Ji ayi achwɔ́ mbɔ me meso apwó me, néndé gemegé nnó ábyé me, ji abɔ alu mé.’”

¹⁶ Ne gétúgέ galógáló wuú apye ese ako debó nebɔ matimati. ¹⁷ Mabé Εσωω aké ne Mosis yémbɔ galógáló ne wáwálé áke ne Jisɔs Kras. ¹⁸ Yé muú ama ayi agene me Εσωω apó ekose danchi maá wuú. Ji alu ntó eke Εσωω. Ji ayi alu fíí ne nte wuú ne apye bɔ́ akaá gefɔ́ eyigé nte alu.

Mekomejɔ́ ayi Jɔn menwyaá bɔ́ manad Εσωω ágarége

(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18)

¹⁹ Akpakpa bɔ́ Jus né Jerosale áto ámpyεé upε Εσωω ne ámpoó ámpyεé upε Εσωω nnó áchwó ágíí Jɔn nnó ji alú waá? Agigé mbɔ,

²⁰ Jɔn ashya fɔ́ mangaré ebwó wáwálé wó. Ge na ne ji agare, aké “Me mpófɔ́ Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa.”

²¹ Agí ji áké, “Ne wɔ ɔlu waá? Nnó wɔ ɔlu elé Elija.” Ne Jɔn ashuú ebwó meko aké, “Ngba me mpó.” Ama ágíí ji áké, “Nnó wɔ ɔlu muú ekpávε Εσωω?” Ama ashuú ebwó meko aké, “Ngba.”

²² Aké, “Wɔ ɔlu waá yeé, shuú esé meko ayi deyyε garé bɔ́ abi atómé esé. Wɔ mbɔ́ ɔké ɔlu waá?”

23 Ne Jɔn ashuú ebwó meko aké, “Me nlu meko muú fɔ ayi ábéne né mashwone nnó, nyage meti Ata ebe cho; mbɔ ne Asaya muú ekpávè Èsɔwɔ abɔ ajɔ́.”

24 Bɔ́ dentɔ́ bina álu ntó ekwɔ́ bɔ́ Farasi, 25 Ne ágií Jɔn áké, “Ulannó wɔ ɔwyagé bɔ́ manaá Èsɔwɔ mbɔ́gé ɔpófɔ́ Muú yi Èsɔwɔ akweré ji elá gefwa, yé elé Elija yé ebe elé muú ekpávè Èsɔwɔ ayi abɔ agare nnó achwɔ́?”

26 Jɔn ashuú ebwó meko aké, “Me, nwyage enyú ne manaá Èsɔwɔ mamímamí, yémbɔ muú fɔ alú fa metɔ́ metɔ́ enyú ayi délá kágé ji. 27 Achwɔ́ mbɔ me meso, me nkwané yé muú ayi akágé manyíí unó uka ebií wɔ́.”

28 Unó bi na uko upye né melɔ́ Betani né egbé ebeé Jodan mbaá Jɔn awyagé bɔ́ manaá Èsɔwɔ.

Jisɔs alu maá egɔɔme Èsɔwɔ

29 Bií uyyagé Jɔn agé ndere Jisɔs achwɔ́ eta wuú, aké, “Gégé maá egɔɔme Èsɔwɔ ayi akpáné gabo akwaá fa mme. 30 Ji ne me mbɔ njɔ́́ge ntome ne ji nnó, ‘Muú fɔ achwɔ́ mbɔ me meso ayi apwɔ́ me néndé gemége nnó ábyé me ji abɔ alu mé.’ 31 Me mbɔ́, mbɔ nkaá fɔ́ ji wɔ́. Yémbɔ ula bi me nwyagé bɔ́ manaá Èsɔwɔ úlú elé mampye bɔ́ Isrèli akaá ji.”

32 Ne Jɔn agaré bɔ́ geno eyigé ji agene, aké, “Ngé Mendoó Ukpea ndere etané mfaánebuú eké gepwine echwɔ́ tène ji mmye. 33 Me mbɔ́, nkaá fɔ́ ji wɔ́, yémbɔ muú ayi atɔ́mé me nnó nwyaá bɔ́ manaá agaré me aké, ‘Muú ayi ɔgené Mendoó Ukpea éshúlege etené ji mmye, ji yi mbɔ ne alú muú ayi awyagé bɔ́ ne Mendoó Ukpea.’ 34 Me ngé ndere

εργεμβɔ ne Jisɔs, ne ngarege enyú nnó ji alú Maá Εσωω.”

Baá utɔɔ abi Jisɔs abɔɔ mbε akuu

³⁵ Bií εbifɔ uɟyágé, Jɔn ama atene éféé ne baá utɔɔ bií aɸea. ³⁶ Nɔere agéne Jisɔs akene ajye, ajɔɔ ne baá utɔɔ bií aké, “Gégé maá εɔηme gepεgέ Εσωω mbɔ.”

³⁷ Ne baá utɔɔ bií bimɔ aɸeá áwúgέ ndere Jɔn ajɔɔ mbɔ, ákwɔlé Jisɔs. ³⁸ Jisɔs ábwɔlégέ ushu meso agé εbwɔ ndere akwɔlégέ ji, ágií εbwɔ aké, “Enyú dekelégé ndé?” Εbwɔ aké ne ji “Rabi wɔ ɔɟwɔlege εfɔ” (Ula Rabi utene nnó menleré).

³⁹ Aké ne εbwɔ, “Chwɔge dégέ mbaá ayi me njwɔlege.” Εbwɔ ákwɔlé yé ji ájye gέ mbaá awu, alá εwú ábelé ne ji bií bimɔ. Gébé εyigεmbɔ gébɔ gélu kálánká eni né nkwale.

⁴⁰ Ne baá utɔɔ bina aɸeá abi áwuú ndere Jɔn ajɔɔ ákwɔlé Jisɔs, ama ele Andru meηmo Simun Pita. ⁴¹ Andru abɔ mbε akelé meηmo wuú Simun. Agégé ji, agaré ji aké, “Esé degé Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa.” Mabɔ ami na, malu wye mabɔ mami mamaá ne Kras. ⁴² Asé yé Simun afé mbaá Jisɔs ne Jisɔs apé ji domeé, aké, “Wɔ ɔkamege Simun maá Jɔn, akuú nyε ntó wɔ nnó Sefas.” Sefas alu wye mabɔ mami mamaá ne Pita. (Ula Pita utene nnó etárávé.)

Jisɔs akú Filip ne Nataniel

⁴³ Bií εbifɔ uɟyágé, Jisɔs akpome mmye manjye Galilií, ndere ajyεé agé Filip, ajɔɔ ne ji aké, “Kwɔlé me.”

⁴⁴ Filip ntó atané Betsada maá melɔ ayi Andru εbwɔ ne Pita atane wye. ⁴⁵ Filip akεle Nataniel. Agégé ji, agaré ji aké, “Esé dégέ muú ayi Mosis

asamé né mabé atome ne ji ne bɔ́ ekpávé Ɛsɔwɔ ntó ása ato ne ji. Alu Jisɔs muú Nasaret maá Josef.”

⁴⁶ Nataniel akale aké, “Ɛ é! Genó gelógéló ntó gétánege né Nasaret.”

Filip aké, “Chwó kpa amɛ jyɛ ɔgé.”

⁴⁷ Jisɔs agégé ndere Nataniel achwɔ́ ɛta wuu, aké, “Gé maá Isrɛli ayi wáwálé na. abwɔlége fɔ dembwɔle.”

⁴⁸ Nataniel agii ji aké, “Ɔpyɛ nnó ne ɔkaá me?” Jisɔs ashúú ji meko aké, “Gemɛgé nnó Filip akú wɔ, me ngé me wɔ né ulaá genɔ́ ɛyigé ákuú nnó fig.”

⁴⁹ Nataniel awúgé mbɔ, aké, “Ménleré wɔ ɔlu Maá Ɛsɔwɔ, ɔlu nto mfwa bɔ́ Isrɛli.”

⁵⁰ Jisɔs aké ne ji, gétúgé ngaré wɔ nnó ngé wɔ né ulaá genɔ́ ɛyigémbɔ, “Ne ɔfyɛé metɔ́ ne me? Ɔgéne nyɛ ukpékpé unó bi upwɔ́ ɛbi.” ⁵¹ Ama ajɔ́ aké, “Ngarége ɛnyu wáwálé nnó, dégéne nyɛ nkane mfaánebuú anenege ne makiénné Ɛsɔwɔ akwɔme áshulege ne mfaa Maá Nte Mekwaá.”

2

Neba né melɔ Kana

¹ Bií ɛbifɔ́ uyyagé, né ndɔ ɛyi ɛgbeé ɛléé, neba nefɔ́ ne bɔ́ nélú né melɔ Kana né gebagé mewaá Galilí, mma Jisɔs abɔ́ alú wyɛ. ² Alɔ ntó Jisɔs ne baá utɔ́ bií né neba ɛníné mbɔ. ³ Ne mmɔ́ ɛpaá ɛwémbɔ mabyɛgé mma Jisɔs ajɔ́ ne ji aké, “Mmɔ́ bwɔ́ mabyɛ.”

⁴ Ne Jisɔs ajɔ́ ne ji aké, “Mma ɔgaré gé fɔ́ me genó ɛyigé mbɔ́ mampyɛ, gébé ya gélú gakwáne.”

⁵ Yémbɔ mma Jisɔs ajɔ́ ne baá defwɛ abi áne ne ankéé aké, “Pyɛgé yéndégenó ɛyigé ji agarege ɛnyú nnó dépyɛ.”

⁶ Eké epyémbɔ, bɔ nkwɔ manaá fɔ akené álú eféé kwɔkwólé abi bɔɔ Jus áchwéle manaá wye ne áshwónége byɔ bwɔ manemmye mbaá Ɛsɔwɔ ndere gepɔgé bwɔ gélú. Nkwɔ ama akpene baá bɔ nda manaá esaá yé esaá meso efya.

⁷ Jisɔs ajɔɔ ne baá defwe abi ánéne aɲkéé aké, “Fyegé manaá magbeé né bɔ ɲkwɔ bimbɔ.” Afyegé manaá magbégé lábé lábé, ⁸ aké ne ebwɔ, “Chwégé amifɔ déchye memgbare epaá.” Ne ápye wye ndere ji ájɔɔ. ⁹ Ne memgbare epaá afwórégé manaá amimbɔ, ami mabwɔlé mmɔɔ, akaá fɔ mbaá ayi mami matané wɔ. Yémbɔ bɔɔ abi áchwélé manaá amimbɔ ákaá. Ne megbare epaá akuú menɔ neba atené baba, ¹⁰ ajɔɔ ne ji aké, “Yéndémuú anegé epaá, abɔɔ kpe mbe achwɔ ne mmɔɔ malómálɔ. Bɔɔ ányúgé me kpaá ápwagé ne achwɔ ne ami mabomabo. Ne wɔ ɔbelé mmɔɔ ami malómálɔ mala kpaá té nana”?

¹¹ Ge gepɔge ufélekpa mbe eyigé Jisɔs apyee na. Apye geji né Kana né gebagé mewaá Galilíí. Apye mbɔ manlere gepɔgé uto bíí. Ne baá utɔɔ bíí ágégé mbɔ áfyéé matɔɔ ne ji.

¹² Epaá ewémbɔ ebyégé, Jisɔs ashulé afé né Kapanɔm ne mma wuú, aɲmo bíí ne baá utɔɔ bíí, eféé ne ebwɔ ábelé mboó ndɔ.

Jisɔs abú bɔɔ bi ákpɔɔ unɔ né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ (Mat 21:12-13; Luk 19:45-48; Jɔn 2:13-22)

¹³ Epaá koó upú bɔɔ Jus elágé kwɔkwólé Jisɔs akwɔ afé né Jerosale. ¹⁴ Akwónégé, akpe né mmu dachi ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ. Agé ndere bɔɔ abi ákpɔɔ mpɔ, magɔɲme, upwene mampye upɛ mbaa Ɛsɔwɔ, ne abi ájwɔlé ákwórege maɲka. ¹⁵ Agégé mbɔ, abɔ manyíí akwye getó, abú bɔɔ bimbɔ ako átané

wye chónchó ne magōηme, ne mpō. Atyá maηka ayi bōó abi ákene gesegé maηka mankwōré, amu makpókópógélé bwó agbé. ¹⁶ Ne anyá bōó abi akpōó upwene aké, “Kpagé ubi détáné fa, débófó mambwólé gepúgé Nte wa gélá ntoné gese wó.”

¹⁷ Jisōs apyegé mbō, baá utōó bií áte meko mejōó ayi asamé né mmu ηwe Esōwō nnó, “Géchyéé eyigé me nwyaa né gepú jyε gesōó me mmu eké mewε.”

¹⁸ Akpákpá bōó Jus áchwōó jōó ne Jisōs áké, “Ndé gefōgé gepō eyigé wō okagé léré mampye esé dékaá nnó élé Esōwō ne achyε wō eshyε mampye depō eti.”

¹⁹ Jisōs ashuu ébwó meko aké, “Muúgé εcha upε εwéna, nselé ndō eléé mpyε ewú ekere meso ndere ebō elu”.

²⁰ Bōó bimbo áké, “Oké ndeé? εcha upε ewé, eselé esé usaá ηme upeá meso ekené mantené, ne wō oké oselé ndō eléé mantené ewú?” ²¹ Yémbō εcha upε ewé Jisōs ajōó mbō, ató élé ne menyammyε wuu jimbōó. ²² Jisōs akwilégé né negbo, baá utōó bií áte nnó ji abó ajōó mé mechó ewé. Akamé ne genó eyigé ηwe Esōwō ajōó ne eyigé Jisōs ajōó.

Jisōs akaá genó eyi gélú né metōó akwaá

²³ Ne gébégé Jisōs alú né Jerosale anyéé epaá koó upú, apyε gejamégé bōó áfyéé matōó ne ji gétúgé ufōó unó ne ufélekpa ebi ji apyεé. ²⁴ Yémbō Jisōs afyéé fō matōó ne ébwó wó, néndé akaá ndere mekwaá alú. ²⁵ Epósé ewé muú agarégé ji néndé jimbōó akaá mé genó eyi gélú mekwaá metōó.

3

Jisōs ne Nikodemus

¹ Muú kpaá bɔ́ Jus fɔ abó alú, ayi ákuú ji Nikodemus. Alú muú ekwó bɔ́ Farasi. ² Mende yimbɔ achwó bané Jisɔs ne utuú, ajɔ́ ne ji aké, “Ménleré esé dékaá nnó Esɔwɔ ne atɔmé wɔ, néndé muú fɔ akágé pye unó bi wɔ ɔpyéé, mbɔgé Esɔwɔ álá pɔ́ ne ji.”

³ Ne Jisɔs ashuú ji meko aké, “Ngarégé wɔ wáwálé nnó, mbɔgé álá ábyé muú mambye ayi meke wó, agene fɔ gefwa eyigé Esɔwɔ ágbárege.”

⁴ Ajɔ́gé mbɔ, Nikodemus agií ji aké, “Muú akwógé mbɔ mé ukoó, ápyéé mbɔ nnó ne áamá ábyé ji?” nno amage kpe né mmu une mma wuú ábyé ji?

⁵ Jisɔs ashuú ji meko aké, “Ngarégé wɔ wáwálé nnó mbɔgé álá ábyéé muú nebyeé né manaá ne Mendoó wó, anyéé fɔ gefwage Esɔwɔ. ⁶ Mekwaá abyene ele nte mekwaá, Mendoó ntó ebyeene elé Mendoó. ⁷ Ekágé olá meno mekpo fuú, elé njɔ́ ne wɔ nnó, abó mambyé muú mambyé ayi meke. ⁸ Mbyo amyé yéndé mbaá ayi akelégé, muú awuú gewya jíí, yémbɔ akágé fɔ mbaá ayi atané ne mbaá ayi ajye. Wyembɔ ntó ne elu ne muú ayi ábyéne ji né Mendoó. Muu ákaáge gare fɔ ndere Mendoó ebyeene Mendoó.”

⁹ Nikodemus awúgé mbɔ, agií Jisɔs aké, “Éwéna eβεε mbɔ nnó?” ¹⁰ Jisɔs ashuú ji meko aké, “Wɔ olú gekpékpégé menleré bɔ́ Isréli nnó ɔkágé unó bi?” ¹¹ Ngaregé wɔ wáwálé nnó, esé dejɔ́ge depɔ etiré dékágé, ne dégarage unó bi esé dégéne, yémbɔ enyú dékelege fɔ manwú. ¹² Ngarege enyú unó bi upye fa mme enyú dékámégé, nnó ngare enyú ebi upyéé né mfaánebuú ne dékámégé? ¹³ Yé muú ayi akwómé mé ájyeé né mfaánebuú apó, ekosé wye Maá Nte Mekwaá ne atané mfaánebuú achwó

fa mme. ¹⁴ Ndere Mosis abweé nyá mmyɔ né mashwɔne wyembɔ ntó ne abɔ́ mambwe Maá Nte Mekwaá né mfaá ¹⁵ Ne yéndémuú ayi áfyéé metɔ́ ne ji, abɔ́ geɲwá eyi gélagé byé.

¹⁶ Esɔwɔ abɔ́ gejeé ne bɔ́ mme, nkáwú ne atɔmé danchi maá wuú nnó yéndémuú ayi áfyéé metɔ́ ne ji, anomé fɔ́ mme detu, abɔ́ geɲwá eyi gélagé byé. ¹⁷ Esɔwɔ átɔ́ fɔ́ Maá wuú fa mme nnó áchwɔ́ ágare nnó bɔ́ mme ákwe mpa wɔ́. Atɔ́ lé ji nnó áchwɔ́ áfere ebwɔ́ né efwyale gabo. ¹⁸ Yéndémuú ayi áfyéé metɔ́ ne ji akwene fɔ́ mpa, yémbɔ́ muú ayi alá áfyéé metɔ́ ne ji wɔ́ akwe mé mpa néndé áfyéé fɔ́ metɔ́ ne danchi Maá Esɔwɔ́ wɔ́. ¹⁹ Gé na ne mpa ayi mbɔ́ abeé nye. Geɲgbɔ́ gechwɔ́ fa mme, yémbɔ́ bɔ́ ágbɔ́ ne gemua ápwɔ́ geɲgbɔ́ néndé unó bi ebwɔ́ abɔ́ ápye ulómé fɔ́. ²⁰ Ne yéndémuú ayi apyéé gabo akií fɔ́ geɲgbɔ́, ne akélagé fɔ́ manchwɔ́ né geɲgbɔ́ nnó ekágé gabo wuú agéné. ²¹ Yémbɔ́ muú ayi apyéé galógálɔ́, achwɔ́ né geɲgbɔ́, nnó galógálɔ́ wuú agéné ágé nnó ji apyéé ndere Esɔwɔ́ akélege.

Jɔn menwyaá bɔ́ manaá Esɔwɔ́ agaré ndere Jisɔ́ alu

²² Ewyágé Jisɔ́ ne baá utɔ́ bií alyaá Jerosale, áfé né gebagé mewaá Judiya ábelé ewú mboó ndɔ́ awyagé bɔ́ manaá Esɔwɔ́. ²³ Né gébé eyigémbɔ́, Jɔn menwyaá bɔ́ manaá Esɔwɔ́ abɔ́ awyagé ntó bɔ́ manaá Esɔwɔ́ né melɔ́ Enɔn ewé elú kwókwólé ne melɔ́ Salim, élé manaá malú ewú dɔ́. Bɔ́ ájye eta wuú awyagé ebwɔ́ manaá Esɔwɔ́. ²⁴ (Né gébé eyigémbɔ́, ábɔ́ álú danfyé Jɔn né denɔ́.) ²⁵ Ewyágé muú Jus fɔ́ aló manye mbeé ne baá utɔ́ Jɔn, gétúgé

gefɔ́ɔ ɛyigé muú abɔ́ɔ manshwɔ́né mmyɛ ne ábɛ pópó né mbɛ ushu ɛsɔ́wɔ. ²⁶ Ne baá utɔ́ɔ Jɔn achwá ɛta wuú agaré ji aké, “Ménlɛré, mende ayi nyá ɔbɔ ɔlu ne ji né ɛgbé ɛbɛé Jodan ɛwé né, ayi ɔbɔ ɔgarege bɔ́ɔ gétú jii, alú mbɔ fa ne bɔ́ɔ ako ájyɛé ɛta wuú awyagé ɛbwá manaá ɛsɔ́wɔ.”

²⁷ Ajɔ́ɔgé mbɔ, Jɔn ashuú ɛbwá meko aké, “Muú fɔ akágé bɔ́ genó ɛkose nno ɛsɔ́wɔ achyɛge ji geji. ²⁸ ɛnyú ambɔ́ɔ délú bɔ́ ntésé ba gébégé ngaré nnó, ‘Me mpó fɔ́ Muú yi ɛsɔ́wɔ akweré ji elá gefwa. ɛsɔ́wɔ atɔ́ me nnó mbó mbɛ ne ji.’ ²⁹ Menɔ́ neba ne awyaá mendée neba, yémbɔ mejeé menɔ́ neba, muú ajwɔ́lege awuú meko menɔ́ neba, abɛé ne nechóhɔ́ gétúgé meko menɔ́ neba ayi ji awuú. Nechónhɔ́ ɛnina nelú ɛna, ne nana metɔ́ɔ ɛɔ́ɔ me gétúgé mende yina. ³⁰ Ji abɔ́ mankwá ɛgɔ́, me mbó magbó gelú.”

³¹ “Muú yi atané mfaánebuú aɲea gɛmɛ apwɔ́ bɔ́ɔ ako. Muú mme, abyɛ wyɛ muú mme ne ajɔ́ɔgé lé depɔ́ ndɛre bɔ́ɔ mme ájɔ́ɔge. Ji ayi atané mfaánbeuú apwɔ́ bɔ́ɔ ako. ³² Ji agarege unó bi ji awuú ne ɛbi agéne, yémbɔ yé muú yi akamege meko wuú apó. ³³ Yéndémuú ayi akámege meko mejɔ́ɔ wuú alɛrege nnó genó ɛyigé ɛsɔ́wɔ ajɔ́ɔ gelú wáwálé. ³⁴ Ne muú yi ɛsɔ́wɔ atómé, ajɔ́ɔgé élé depɔ́ré ɛsɔ́wɔ néndé ɛsɔ́wɔ achyɛge ji uto Mendoó wuú byágébyágé. ³⁵ Nte agboó ne Maá, ne afyɛ ji unó uko né amu. ³⁶ Ne yéndémuú ayi áfyɛé metɔ́ɔ ne Maá yimbɔ, awyaá gɛɲwá ɛyi gélágé byé. Yémbɔ, yéndémuú ayi atoó mekpɔ́ mamfyɛ metɔ́ɔ ne ji agéné fɔ́ gɛɲwá ɛyigémbɔ, metɔ́ɔ usɔ́ɔ ɛsɔ́wɔ elu ne muú yimbɔ tɛ kwyákwyá.”

4

¹ Ekwɔ́ bɔ́ Farasi áwú nnó bɔ́ abi ajoye mbaa Jisɔs, ji awyage ebwɔ́ manaá Esɔwɔ́ aja apwɔ́ abi ajoye mbaá Jɔn. ² Yembɔ́ wáwálé alú nnó Jisɔs jimɔ́ awyáge fɔ́ bɔ́ manaá Esɔwɔ́, elé baá utɔ́ bíí ne áwyáge. ³ Ne Jisɔs awúgé nnó bɔ́ Farasi áwu nnó bɔ́ abi áchwɔ́ eta wuú aja apwɔ́ abi Jɔn, alyaá Judiya akeré meso né Galilíí, ⁴ abó mankoó wyɛ né gebage mewaá Samariya ne afé né gebagé mewaá Galilíí.

⁵ Akwónégé né gebagé mewaá Samariya akwóné melo ewé ákuú nnó Sikar. Sikar alú kwókwólé ne melú mme ewé Jakɔb abó achyéɛ maá wuú Josef. ⁶ Embu manaá ewé Jakɔb abó áchomé elú ntó eféé. Jisɔs ákége ápwagé, ajoye jwólé wyɛ. Gébé gélú kalanjá efyánépeá ne ηwɔmese eyigé Jisɔs akwóné né mbaá yimbɔ́.

⁷ Eké ewyáge, mendée Samariya fɔ́ achwɔ́ eféé manchwé manaá. Jisɔs ajɔ́ ne ji aké, “Chyéé me manaá nyú.” ⁸ Gébé eyigémbɔ́, baá utɔ́ bíí afé né melo manjye na menyéé.

⁹ Mendée Samariya yimbɔ́ aké, ne ji “Wɔ́ ɔ́lú muú Jus, me nlú muú Samariya, epyémbɔ́ nnó ne ɔ́gíí me manaá manyú?” Ajɔ́ mbɔ́ néndé bɔ́ Jus ne bɔ́ Samariya átuúge fɔ́. *

¹⁰ Jisɔs ashúú ji meko aké, “Wɔ́ ɔ́bɔ́ ɔ́kaá mbɔ́ echyɛ ewé Esɔwɔ́ achyégé ne gefɔ́gé muú ayi agíí

---

* **4:9** Elú wáwálé nnó: Bɔ́ Jus átuúge fɔ́ ne bɔ́ Samariya néndé gébé eyigé bɔ́ Asariya amyéé be ápwɔ́ bɔ́ Isrelí, ákpa ebwɔ́ áfe ndere afwe. Ne abi álá né gebagé mewaá Samariya ába bɔ́ abi álá pɔ́ fɔ́ bɔ́ Jus. Ndere elúmbɔ́, bɔ́ Jus bifɔ́ abi ála né gebagé mewaá Judiya, áse nnó ebwɔ́ ápɔ́ pɔ́pɔ́ né mbe ushu Esɔwɔ́.

mbɔ wɔ manaá, mbɔ ɔgí ji, ne ji abó achyεgé wɔ manaá ami machyεge geɲwá.”

¹¹ Mendée yimbɔ ajɔ́ ne ji aké, “Ata ɔpó ne genó manchwé manaá, ne embu manaá ewéna εgomé. Ɔpyée mbɔ nnó ne ɔgé manaá ami machyεgé geɲwá? ¹² Nnó wɔ ɔɲeá geme ɔpwɔ gekwenege nte sé Jakɔb muú áchomé esé embu manaá ewéna? Ewé jimbɔ, baá bíí ne utú bíí anyuú manaá wye.”

¹³ Jisɔs aké ne ji, “Yéndémuú ayi anyú manaá amina, mmwólé manaá emágé pye ji, ¹⁴ yémbɔ, yéndémuú ayi anyúu manaá ami me nchyεge nye, mmwólé manaá emágé pye sé ji te kwyakwya. Ne manaá ami me nchyεge ji, mabwólége nye mala eta wuú eké embu nnyi ewé etanega manaá ami machyεge geɲwá eyi gélagé byé.”

¹⁵ Mendée yimbɔ aké, “Ata chyéé me manaá amimbɔ nnó mmwólé manaá epyεgé sé me, ne nnó nchwóge sé fa manchwé manaá.”

¹⁶ Jisɔs ajɔ́ ne ji, aké, “Chó kuú menɔ wye enyú déchwó.”

¹⁷ Ne mendée yimbɔ ashuú ji meko aké, “Me mmpɔ ne menɔ”,

Jisɔs aké, “Wɔ ɔlú cho ndere ɔké ɔpó ne menɔ, ¹⁸ néndé ɔbó ɔbá mé anɔ ata, ne ayi ɔlú mbɔ ne ji nana, apó fɔ menɔ wye. Genó eyigé wɔ ɔjɔ́ mbɔ gélu wáwálé.”

¹⁹ Mendée yimbɔ ajɔ́ ne ji aké, “Ata elúmbɔ eké wɔ ɔlú muú ekpávε Eɔwɔ. ²⁰ Ukwene ante sé ábó ánógé Eɔwɔ né mekwε ewéna, yémbɔ enyú bɔ́ Jus deké ánógé elé Eɔwɔ né melɔ Jerosale.”

²¹ Jisɔs ajɔ́ ne ji aké, “Kámé genó eyigé me njɔ́gé, gébé gechwó nye eyigé enyú délá nógé sé Eɔwɔ fa né mekwε ewéna, yéé ebélé né Jerosale.

22 Enyú bǫð Samariya dǣnógé genó eyigé délá kaágé, esé bǫð Jus dǣnógé genó eyigé dékaágé néndé muú ayi áférege akwaá né efwyale gabo atanege nyε élé né mbaá bǫð Jus. 23 Yémbǫ gébé gechwǫ, ne géchwǫ mé, eyige bǫð abi anógé Nte se wáwálé anoge nyε ji né gefǫð eyi gelu wáwálé ndere Mendoó Ešwǫ elerege. Gé ufǫð bǫð abi Ešwǫ akélege nnó ánoógé ji mbǫ. 24 Ešwǫ alú Mendoó ne bǫð abi anógé ji abó manógé ji né gefǫð eyi gelu wáwálé ndere Mendoó Ešwǫ elerege.”

25 Ne mendée yimbǫ aké, “Nkaá nnó Muú yi Ešwǫ akweré ji elá gefwa, ayi akuú ji Kras achwǫ, gébégé achwǫgé agarege nyε esé yéndégenó chánéné.”

26 Jisǫs agaré yé ji aké, “Me yi njóge mbǫ nlu ji awu.”

27 Eké ewyágé baá utǫð Jisǫs áchwǫ; ne álá meno mekpo fuú nkane ágéné ji ajǫðge mejǫð ne mendée yémbǫ yé muú ayi agií ji nnó ǫkelege ndé, yé ebé élé nnó ulannó ǫjǫðge mejǫð ne mendée yina apó.

28 Mendée yimbǫ alyaá yé ηkwǫ manaá wuú eféé afé né melǫ ajyε gáré bǫð aké, 29 “Chwǫge dégé mende ayi agaré me yéndégenó eyige me mbǫ mpyéε. Nnó ji ne alu Muú yi Ešwǫ akweré ji elá gefwa?” 30 Ne bǫð átané né melǫ ájyεε gé Jisǫs.

31 Né gébé eyigé mendée yimbǫ ajyεε né melǫ, baá utǫð Jisǫs ákpeáge ji aké, “Ménleré nyé menyéé.”

32 Yémbǫ Jisǫs ajǫð ne εbwǫ aké, “Me nwyá menyéé manyé ayi enyú délá kaá wǫ.”

33 Ajǫðgé mbǫ, baá utǫð bií ájǫð ne ate aké, “Nnó muú fǫ achwǫ ji ne menyéé?”

³⁴ Ndere ájójgé mbò, Jisòs aké, “Menyεέ wa alú elé mampyε genò eyigé muú ayi atómé me akélege ne mampyε utòó bíí nnéré chánchá. ³⁵ Pó enyú déjójge na nnó, ‘Ela amfaá ani ne mbwé ákwóné mamferé?’ Yémbò me ngarege enyú nnó bwεge ame dépe makòó, mbwε akwóné mé mamferé. ³⁶ Ye nana muú ayi aférégé mbwé abòó nsa wuú ne anywεge mbwé yimbó ne mbwé yimbò ele geηwá eyi gélágé byé. Ebege mbò, mεpεné ne memferé áβεé ne nechóchó chónchó. ³⁷ Epyεgέmbò, nekanemejòó eniné ajòó nnó, ‘Mεpεné apegé, memferé aféré’ nelú wáwálé. ³⁸ Me ntó enyú nnó déjyεé déféré mbwé né mekòó εwé enyú déla dépéε mbwé wyε wó. Bòó abi chá ápyε utòó, enyú débó nsá né utòó bwó.”

Gejamégé bòó Samariya áfyé metòó ne Jisòs

³⁹ Né gébé eyigέmbò gejamégé bòó Samariya, áfyé metòó ne Jisòs gétúgé genò eyigé mendée yimbò agaré εbwó nnó, “Agaré me yéndégenó eyigé mbó mpyéε.” ⁴⁰ Bòó Samariya bimbo, ágégé Jisòs, áné ji mmyε nnó ajwólé ne εbwó, ne Jisòs abelé ne εbwó ndò εpeá.

⁴¹ Né mboó ndò eyimbò, gejamégé bòó ama áfyé metòó ne Jisòs gétúgé mekomejòó ayi ji ágaré. ⁴² Ne ájòó ne mendée yimbò aké, “Esé défyεé metòó ne Jisòs nana εpósé gétúgé mekomejòó ayi ògaré εsé néndé εsé ambòó déwú ne dékaá nnó ji alu Mεpooó bòó mme wáwálé.”

Jisòs apyέε maá muú kpád góména atoó

⁴³ Ndò yimbò εpea ekógé, Jisòs alyaá melò Samariya afé né Galilíí. ⁴⁴ Jisòs jimboó abó ajòó mé aké, “Muú εkpávέ Eσωωò apó ne énogé né melò

wuú.” ⁴⁵ Akwónégé né Galilií bós melo Galilií ásé ji amu apeá néndé ebwó ágé yéndégenó eyigé Ji apyéé né Jerosale gébégé epaá koó upú. Elé ebwó ntó ábó álú wyε.

⁴⁶ Ne Jisós ama ajyéε né melo Kana ewé ji abó apyéé manaá mábwólé mmós né gebagé mewaá Galilií. Ne muú kpaá góména fò abó álú né melo Kapanom ayi maá wuú abo amée. ⁴⁷ Mende yimbó awúgé nnó Jisós atané melo Judiya achwó né Galilií, ajyé ne ji mmyε nnó áchwó ápyéé maá wuú ayi amée álá magbómagbó átoó.

⁴⁸ Ne Jisós ajós yé ne ji aké, “Me nlá mpyé gepogé ufélékpá ebi ulérege utó Esowó wó, enyú défyéé fò matós ne me.”

⁴⁹ Ajógé mbó, muú kpaá yimbó aké, “Ata chwó déjyé ekágé maá wa agbó.”

⁵⁰ Ne Jisós ajós ne ji aké, “Chó maá wyé atoge nyε.”

Ne mende yimbó akamé ne mekomejós ayi Jisós ajós mbó, afé. ⁵¹ Ndere mende yimbó ajyéε, baá défwε bií átuú ne ji né meti, ágaré ji áké, “Maá wyε alu meε.” ⁵² Ne mende yimbó agií ebwó gébé eyigé maá yimbó atóó. Aké, “Gefwene yimbó gébyé ji mmyε njuna né kalanjá ama.”

⁵³ Agárégé ji mbó, ate nnó élé wyε né gébé eyigémbó ne Jisós abó ajós ne ji nnó, “Maá wyε atógé nyε.” Ndere epyéémbó mende yimbó ne ula gepú bií uko áfyé metós ne Jisós.

⁵⁴ Gé ndó ayi agbeé manáne apea ayi Jisós aléré gepogé ufélékpá né Galilií gébégé atané né Judiya.

5

Jisós apyé mbwére atóó

1 Ndɔfɔ ekógé, Jisɔs alyaa Galilii akwɔ afé né Jerosale manjye nyé epaá bɔ́ Jus fɔ́. 2 Né melɔ Jerosale, géntoógé manaá fɔ́ gélu wýé eyigé anɔ geji neɔ agbá ata, Kwɔkwólé ne menombi ewé magónme ákóge wye. Akuú geji né mejɔ́ Hibru nnó Betsata. 3 Gejamé́gé bɔ́́ abi amée, ájwólége wye. Abi amé nónómé, ubwéré, ne abi amée unchanchi. Agile nnó Nnyi nebulé. 4 Ekiénné Esɔwɔ fɔ́ echwɔ́, gébé́gébé ebúlege géntoógé manaá eyimbɔ́. Ne muú ayi ábɔ́́ mbe ashúlége né mmu manaá mimbɔ́, yéndé nemée eniné ji amée nebyeé.

* 5 Mende fɔ́ ntó ayi abɔ́ amée né aɲme esaá meso nekuúneléé abɔ́ alu eféé. 6 Jisɔs agé́gé ji ndere álú éféé bélé, akaá nnó amée mé né gejamé́gé aɲme. Agí ji aké, “Ɔkelege nemée nyéé nebye?”

7 Mende yimbɔ́ ashuú ji meko aké, “Ata, mpó ne muú ayi akpané me afyéé né mmu gentoó eyigémbɔ́ gébé́gé nnyi nébulé́gé. Yéndé́gébé nkulé́gé manjye, muú yicha abɔ́ mbe.”

8 Ajɔ́́gé mbɔ́, Jisɔs aké ne ji, “Kwilé ka, pwi gebɔ́ jyé, ɔjye mmu.” 9 Ne ténéténé ayi Jisɔs ajɔ́́ mbɔ́ mende yimbɔ́ ató, akwilé ka, apwi gébɔ́ jí akene.

Mechó ewéna epyé né bií uwyaá bɔ́́ Jus. 10 Epyé́gémbɔ́, ákpakpa bɔ́́ Jus ájɔ́́ ne mende yi ató mbɔ́ aké, “Fina elé bií uwyaá, ne ebé sé ekamé fɔ́ nnó muú akpá gébɔ́ né bií uwyaá wó.”

11 Ne mende yimbɔ́ ashuú ebwɔ́ meko aké, “Muú ayi apye me ntoó ne agaré me nnó nkpá gébɔ́ ya nke nje.”

12 Akpakpa bimbɔ́, ágí ji aké, “Ndé muú awú agaré wɔ́ nnó ɔkpá gébɔ́ jye ɔkené?”

* 5:4 Elú wáwálé nnó: Malɔ ani yina, apó né ukwéne bɔ́ ɲwe.

¹³ Mende yimbɔ akagé sé muú ayi apye ji ató, néndé gejamégé bɔ́ abó alú efeé, ne Jisɔs akpe né mpú bwó.

¹⁴ Ewyagé Jisɔs ama agé ji né mmu echa ure Esɔwɔ, ajó ne ji aké, “Gé, nana ɔtoó, ɔpyégé sé gabo, ékágé mechó kpáa eshúlí wɔ mmye.” ¹⁵ Ne mende yimbɔ aje garé yé ákpakpa bɔ́ Jus bimbɔ nnó elé Jisɔs ne abó apyéé ji ató.

¹⁶ Eféé mbɔ ne ákpakpa bɔ́ Jus ábó manchyé gé Jisɔs efwyale gétúgé ji apyéé muú ató né bií uwyáá. ¹⁷ Jisɔs ajó ne ebwó aké, “Nte wa apye utó yéndégébé, mentó mbɔ mampyege utó.”

¹⁸ Ajó gé mbɔ, mató ásó ákpakpa bɔ́ Jus kpaá, ányémeno nnó ábó manwá ji. Néndé ji akwé f́ ébé bií uwyáá ewú ewú wó, améé ntó mmye ne Esɔwɔ gétúgé ajó nnó Esɔwɔ alú nte wuú.

Jisɔs awya utó manchyé gé wá ne mansó mpa

¹⁹ Jisɔs ajó ne ebwó aké, “Me ngaré enyú wáwálé nnó me Maá nténégé f́ ushu ushu ba mampye genó, ekosé unó bi me ngéne Nte wa apyéé ne me ntó mpye néndé yéndégenó eyigé Nte apye, geji ntó ne Maá apyéé. ²⁰ Elé Nte agboó ne me Maá alérege me unó uko ebi jimbɔ́ apyéé. Ne amágé lére nye me ukpékpé unó bi upwó bina. Ne enyú délaá nye mano mekpó fuú. ²¹ Ne wye ndere Nte apye bɔ́ abi ágboó ákwilege ne negbo, achye ebwó genwá, mbɔntó ne Maá achyé gé genwá mbaá yéndémuú ayi ji Nte akélege. ²² Ne yé muú ayi Nte wa asó mpa wuú apó. Yémbɔ achye me Maá wuú utó nnó nsó gé mpa bɔ́ akó. ²³ Nnó bɔ́ ako ánó gé Maá wye ndere ánó gé Nte. Muú ayi álá anó gé Maá wó, ebyennó ánó gé f́ ntó Nte muú atómé ji.

24 “Ne me ngarége enyú wáwálé nnó yéndemuú yi awuú mekomejɔ́ wa ayina, ne áfyéé metɔ́ ne muú ayi atómé me, awya genwá eyi gélagé byé. Muú yimbɔ ntó akpéné fɔ unɔ́ mpa, atané me né meti negbo akpe né meti genwá. 25 Ngarége enyú wáwálé nnó gébé géchwɔ́, ne géchwɔ́ mé eyigé bɔ́ abi álú ne meti negboɔ awuú nyε meko Maá Ɛsɔwɔ. Ne bɔ́ abi awuú ne áfyéé metɔ́ ne ji, ákerege nyé né meti genwá. 26 Nɔ́ere Nte wa jimbɔ alú menchyéé genwá mbɔntó ne ji apyε me Maá wuú nnó mbé menchyéé genwá. 27 Ne achyéé me Maá wuú uto mansó mpa akwaá, néndé melú Maá Nte Mekwaá.

28 “Ɛkágé délá mano mekpo fuú gétúgé mechó ɛwé. Gébé géchwɔ́ eyigé áwuú bɔ́ abi álú né mmu manome áwuú nyε mekomejɔ́ Maá Nte Mekwaá 29 Awúgé átánege nyε mmu manome. Abi ápyéé unó bi Ɛsɔwɔ akélege, ákwilége nyε ákpe né genwá eyi gélagé byé. Ne abi ápyéé gabo ákwilége nyε ákpe né unɔ́ mpa. 30 Nkágé téne fɔ ushu ushu ba mpyε genó. Nkane Nte wa agárege me mbɔntó ne nsɔ́ mpa. Ne gefɔ́ eyigé me nsɔ́ mpa gelú cho, néndé nkelege lé mampyε genó eyigé muú ayi atómé me akélege nnó mpyε, ɛpófɔ́ ndere me nkélege mampyε.

Bɔ ntεse Jisɔs

31 “Mbɔ́gé me mbɔ́ nke ngarege bɔ́ depɔ ɛtiré détime ne uto ba ebyénnó unó bi me ngarege mbɔ úlú detú. 32 Muú fɔ ntó alú ayi alú ntésé wa, ne nkaá nnó unó bi ji agarege átóme ne me, úlú wáwálé. 33 Ɛnyú detó nyá bɔ́ dentɔ́ mbaá Jɔn menwyaá bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ, ne ji agaré enyú wáwálé gefɔ́gé

muú ayi me nlu. ³⁴ Me nkelege fɔ nnó bɔ́ ákaá gefɔ́gɛ muú ayi me nlu. Me njógɛ mbɔ ntome ne Jɔn, nkelege elé nnó enyú dewu nnó ékágɛ dekwe mpa Ɛsɔwɔ. ³⁵ Ji Jɔn abó alú eké etulekan ɛwé élúlí égénege. Ne mboó gébé fɔ enyú debɔ désé genɔgbó jíí ne nechóchó. ³⁶ Me nwya unó bi úlérege gefɔ́gɛ muú ayi me nlu, ebi uɛea upwɔ ebi Jɔn ágaré. Elé wyɛ utá ubi, ebi Nte wa afyéé me né amu nnó nnéré, ubi ne mpyéé. Ne ubi ne úlérege nnó Nte wa ne atámé me. ³⁷ Ne Nte wa muú atámé me, ágaré ntó gefɔ́gɛ muú ayi me nlu. Enyú délú danwú meko wuú, ne ye gefɔ́gɛ muú ayi ji alú délú danɔ́gɛ. ³⁸ Ne enyú debelɛ fɔ mekomejɔ́ wuú né matá nyú wó, néndé genó ɛyi gelerege mbɔ elé metá ɛwé enyú dela défyéé fɔ ne muú ayi ji atámé wó. ³⁹ Enyú decherege uno ebi ásame né muu ηwe Ɛsɔwɔ ayi déferé nnó ji ne apyéé enyú débó genwá ɛyi gélagé byé ne mekomejɔ́ yimbɔ ajó́gɛ atome elé ne me. ⁴⁰ Yémbɔ enyú dékélégɛ fɔ manchwó eta wa nnó débó genwá ɛyi gélagé byé.

⁴¹ “Me nkélégɛ fɔ nnó ákwaá áféé me. ⁴² Yémbɔ ndere me nkaá enyú, enyú débɔ́ fɔ gejeé ne Ɛsɔwɔ wó. ⁴³ Me nchwó né mabɔ Nte wa, enyú déshya mansɛ me. Yémbɔ muú yi chá achwóge né mabɔ amii jimbɔ́, enyú déselé nyɛ ji. ⁴⁴ Enyú dékélege nnó ate bɔ́ ne áfɛge enyú dékélege fɔ nnó muú yi ji mbii ne alú Ɛsɔwɔ, aféé enyú. Ɛpyembɔ nnó ne enyú défyéé matá ne me.

⁴⁵ “Yémbɔ déferégɛ fɔ nnó me ne nkúu nyɛ enyú mpa né mbe ushu Nte wa, elé Mosis ayi enyú déneré matá ne ji ne akuú nyɛ enyú mpa. ⁴⁶ Mbógɛ enyú débó défyéé matá ne Mosis wáwálé, mbó

défyéé ntó matóó ne me, néndé unó bi ji asamé, útoó ne me. ⁴⁷ Tée ndere enyú délá kamé nnó unó bi Mosis asamé ulú wáwálé wó, epyembó nnó ne dekame nnó ebi me njógé ulú wáwálé?”

6

Jisós achyéé délé bóó áta menyéé

(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Ebélégé, Jisós achyaá géntoógé mewaá Galilií eyigé ákuú ntó nnó géntoógé Tiberas. ² Ne gejamégé bóó ákwólege ji gétúgé ágené gepógé ufélekpá ebi ji apyéé bóó mameé átoó. ³ Jisós ne baá utóó bií ákwó ájye jwóle né mfaá mekwε. ⁴ Gébé eyigémbó, epaá bóó Jus ewé ákuú nnó epaá koó upú, éla kwókwólé.

⁵ Ne Jisós ábwégé ame agé ndere gejamégé bóó áchwóó eta wuú, ajóó ne Filip aké, “Dename mbó bred efó ayi akwánege bóó bina manyé?” ⁶ Agií mbó manwú meko yi Filip ashúge nyε, néndé jimboó akaá mé genó eyigé ji abóó mampyε.

⁷ Filip ashúú ji meko aké, “Yé dékpá elé ηká eyi muú utóó anyéé né ámfaá aneé ne déna bred dékáré ukéké ukéké mbaá bóó bina, akwánégé fó ebwó ako.”

⁸ Ne maá utóó Jisós ayifó ayi akúú ji nnó Andru menmo Simun Pita, aké, ⁹ “Njyε gesa fó, alú fana ayi awyaá ntó bred eta eyi ápyε ne bele ne meshuú epea, yémbó ekwánege mbó bóó bina nnó?”

¹⁰ Ajóógé mbó, Jisós aké, “Garé yéndemuú ájwólé ka.” Melú ewémbó ejá dambyanja dóó, bóó abi ájwólé wyε ande ebwó ebwó álú genógé délé bóó átáa. ¹¹ Ne Jisós asé ntóó bred eyímbó, achyé

matamé mbaá Ɛsɔwɔ, akaré mbaá bɔɔ abi ajwólé ɛféé. Wyembɔ ntó ne apye ne meshuú eyimbɔ épeá ne yéndémuú ase ndere ji akélege. ¹² Anyégé agbégé, Jisɔs agaré baá utɔɔ bií aké, “Nywerege ayi álaá ekágé délyáá yéé genógefó” ¹³ Ne ányweré ayi álaá ágbeé usá úfyáneupeá yé élé ntó brɛd ebɔ élú élé ɛta.

¹⁴ Ne bɔɔ bina ágégé gepɔge ufélekpá bina, ebí Jisɔs apyémbɔ, aké, “Gé muú ekpáné Ɛsɔwɔ wáwálé na, ayi alú manchwó fa mme.” ¹⁵ Jisɔs ákágé nnó bɔɔ bimbɔ ákélege mangbaré ji ne utó ápye ji ábé mfwa, alyáá ebwó ama akwó afé te mfaá mekwɛ jimbií.

*Jisɔs akɛ mfaá mekɔ manaá
(Mat 14:22-23; Mak 6:45-52)*

¹⁶ Nkwálé akwónégé baá utɔɔ Jisɔs áshulé afé né mbale géntoógé mewaá eyigémbɔ, ¹⁷ ákpe ékpe manchyaá ájyé né melɔ Kapanɔm. Gébé eyigémbɔ utuú ugi, ne Jisɔs abó alú danchwó báne ebwó. ¹⁸ Ndere ajyéé mbyo metometo ammye apye mg-bannyi akwɔme. ¹⁹ Ebwó ájyé gé genó gé nkpa neke eni, aké ágéne nkane Jisɔs akéne mfaá mekɔ manaá achwó kwókwólé ne ekpée, abó ɛfɔ. ²⁰ Ne Jisɔs ajó ne ebwó aké, “Défógé, élé me.” ²¹ Ajó gé mbɔ matɔɔ ágɔ ebwó mansɛ ji akpe né mmu ekpée, aké ápéle ékpe ɛtaré mé mbale mewaá né mbaá ayi ebwó ájyéé.

Jisɔs alú eké brɛd ayi achyɛge genwá

²² Bií uyjage, gejamégé bɔɔ abɔ alu né egbé géntoógé mewaá ɛwefɔ, ágé nnó élé ékpe ɛma ne ebɔ élú né mbale nnyi. Ape áge sé Jisɔs wó, ne ate nnó ji abó akpéé fó ékpe ɛwémbɔ ne baá utɔɔ bií

wó, baá utóó bíí ábó áfé ebwó ambií. ²³ Wye né bíí bimbo, makpe fó átané né melo Tiberas achwó tárez né mapea gentoge mewaa kwókwólé ne mbaá ayi Ata Jisós abó ajelé bred bóó anyéé. ²⁴ Apé Jisós ne baá utóó bíí né makpe yimbo ágé wó. Akpe makpe yimbo áchyaá géntoógé mewaa éyigémbó áfé né melo Kapanom ákélege Jisós.

²⁵ Agégé ji, ágií ji aké, “Ménleré ndé gébé wó achyaá géntoógé mewaa achwó wé?”

²⁶ Jisós ashúú ebwó meko aké, “Me ngarégé enyú wáwálé nnó dékélégé fó me gétúge gepoge ufélékpá ebi enyú dégené. Dékélege elé me gétúgé dényéé bred dégbeé. ²⁷ Détulégé fó mmye dékélégé menyéé ayi áchóge, mmyége mmye dékélégé elé menyéé ayi achyége genwá eyi gélágé byé. Ji yimbo ne me Maá Nte Mekwaá nchyége nye enyú. Nte wa Esowó apye ukpekre uno fó ne alérege nnó ji achyéé me utó bíí, nnó nchyege bóó genwá éyigembo.”

²⁸ Ne bóó bimbo ágií ji aké, “Esé dépyémbó nnó ne dépyéé utóó Esowó?”

²⁹ Jisós ashúú ebwó meko aké, “Utóó Esowó bimbo úlú nnó enyú défyéé metóó ne muú ayi ji atómé.”

³⁰ Bóó bimbo ama agií ji aké, “Ndé ufélékpá ebi wó omáge pye nnó esé dégé ne dékámé ne genó éyigé wó ojóoge? ³¹ Ukwéne ante sé anyé nyá mana né mashwóne, wye ndere asamé né mmu bó ηwe Esowó nnó, ‘Achyéé ebwó bred ayi átané né mfaánebuú ányé’.”

³² Ne Jisós aké ne ebwó, “Me ngarége enyú wáwálé nnó epófó Mosis ne achyéé enyú bred ayi átané mfaánebuú, elé Nte wa ne achyége ushuú bred ayi mbóó ayi átané né mfaánebuú. ³³ Bred

ayi Εσωω achyεge elé muú ayi atané mfaánebuú ne achyεgé bωó γεηwά eyi gélá gébyεέ.”

³⁴ Jisωs ajωóge mbω, bωó bimbω áké, “Ata chyέgé εsé bréd yimbω yéndégébé.”

³⁵ Ne Jisωs agaré yέ εbwó aké, “Me ne nlú bréd ayi achyέge γεηwά. Yéndémuú ayi achwóω eta wa mesa ammyε sé ji, ne muu ayi áfyεέ metωó ne me mmwólé manaá nto εpyε sé ji. ³⁶ Ne ngare mé enyú nnó enyú dégé me yémbω défyεέ matωó ne me wó. ³⁷ Yéndémuú ayi Nte wa achyέge me, achwóω nyε eta wa, ne yéndémuú ayi achwóω eta wa, me mbuú fó ji. ³⁸ Néndé me ntané fó mfaánebuú manchwó pyε ndere nkélege wó, nchwólé mampyε ndere muú ayi atómé me akélege. ³⁹ Ne genó εyigé muú ayi atómé me akélege nnó, mpyε géluú nnó ekágé mpyε yεé muú ama anó né geluágé bωó ako abi ji achyεέ me. Mpyε elé εbwó akwilé né negbo né bíí bi kwyakwya. ⁴⁰ Néndé genó εyigé Nte wa akélege géluú nnó, yéndémuú ayi agéné me Maá wuú ne áfyεέ metωó ne me, abó γεηwά eyi gélagé byé. Ne me mpyε nyε ji akwilé né negbo né bíí ebi kwyakwya.”

⁴¹ Jisωs ajωógé mbω, bωó bimbω álω manménégé gétúgé ji ajωó aké, ‘Me nlú bréd ayi atané mfaánebuú ashulé mme’. ⁴² Aké pó nnó Jisωs maá Josef na? Εsé dékage mma wuú ne nte wuú. Εpyεmbω nnó ne ji aké atané mfaánebuú ashulé mme?

⁴³ Ne Jisωs ashuú yέ εbwó meko aké, “Gógé manménégé ne ate, ⁴⁴ yεé muú ayi akágé chwó eta wa ayi nte wa muú atómé me álá aja ji áchwó wó apó. Ne ayi achwóω eta wa, mpyε nyε ji akwilé né negbo né bíí bi kwyakwya. ⁴⁵ Muú ekpávέ Εσωω

fɔ abó asá nnó, ‘Esoᵛᵛ alérege nyε bɔ́ akó meti.’ Ewena εtene nno yéndémuú ayi awuú ne agíí genó eyigé Nte wa akélege, achwɔ́ eta wa. ⁴⁶ Menjɔ́ mbɔ́, epófɔ́ nnó muú fɔ́ agé mé Nte wa wó, εkosé me muú ntané eta wuú ne ngéne ji. ⁴⁷ Ngaré enyú wáwálé nnó yéndémuú ayi áfyεé metɔ́ ne me abɔ́ genwá eyi gélá gébyεé. ⁴⁸ Me nlú bred ayi achyεge genwá. ⁴⁹ Ukwéne ante nyú anyé nya mana né mashwóne, yémbɔ́ ágbó. ⁵⁰ Ne gé bred ayi atané mfaánebuú ashulé mme, ji ne alu gefɔ́ eyigé yéndémuú ayi anyé ji agboó fɔ́. ⁵¹ Me nlú bred ayi achyεgé genwá, ayi atané mfaánebuú ashulé mme. Yéndémuú ayi ányεé bred yina abεé ne genwá eyi gélágé byé. Ne bred yina elé menyammyε wa ayi nchyége nyε mbaá bɔ́ mme mekó manwene genwáge bwó.”

⁵² Jisɔs ajɔ́gé mbɔ́, bɔ́ Jus áló manyé mbeé metometo ne ate áké, “Mende yina achyεge mbɔ́ εsé menyammyε wuú nnó dényε nnó?”

⁵³ Jisɔs ajɔ́ yé ne εbwó aké, “Ngarége enyú wáwálé nnó, mbɔ́gé enyú délá dényεé menyammyε Maá Nte Mekwaá ne dényúu manoó mií wó, débó fɔ́ genwá. ⁵⁴ Ne yéndémuú ayi anyéε menyammyε wa ne anyúu manoó ma, abɔ́ genwá eyi gélágé byé, ne mpyε nyε ji akwilé né negbo né bií bi kwyakwya. ⁵⁵ Nénde menyammyε wa alú menyéé wáwálé ne manoó ma ntó málú genó eyigé ányú wáwálé. ⁵⁶ Yéndémuú ayi anyéε menyammyε wa ne anyú manoó ma, abεé muú ama ne me, ne me ntó mbεε muu ama ne ji. ⁵⁷ Nte wa menchyε genwá ató me, Me ntó nwyáá genwá gétú jíí. Mbɔ́ntó ne yéndémuú ayi anyéε

menyammye wa abóó geṅwá gétú ya. ⁵⁸ Gé brɛd ayi atané mfaánebuú ashulé mme na. Apófó éké mana ayi ukwéne ante nyú ányé nyá ne ábelégé ágboó. Yéndémuú ayi ányéε brɛd yina abéé meε te kwyakwya.” ⁵⁹ Jisɔs ajóó depɔ etiré na né Kapanɔm, gébégé alérege bóó unó né mmu εcha mmyemenene.

Gejamégé aṅkwólé Jisɔs ályaa jii

⁶⁰ Gejamégé aṅkwólé Jisɔs áwúgé genó εyigé ji alérégé áké, “Genó εyigé mende yi alérege getoó. Yéé muú ayi akámege gefógé genó εyigé na apó.”

⁶¹ Yémbɔ Jisɔs akágé né mmu metóó wuú nnó aṅkwóle bií áṅménége gétúgé mechó ewé ji ajóó. Aké, ne bwɔ, “nnó mechɔ ewéna εpye nnó εnyú deja mmye meso? ⁶² Ébεgé mbɔ, εnyú deferege nyε nnó mbógé dégégé Me Maá Nte Mekwaá ndere nkérége meso mbaá ayi ntané yé?”

⁶³ Élé Mendoó ne échyége geṅwá. Menyammye mekwaá apye ye genó cháchá! Unó bi Me njóó mbɔ ne εnyú, utané mbaá Mendoó ne ubi ne uchyege geṅwá eyi gélagé byé. ⁶⁴ Yémbɔ, εnyú abifɔ défyéé matóó ne me wó.” (Jisɔs akaá mé te ula uló bóó abi álá fyε matóó ne ji wó, ne muú ayi achyege nyε ji mankwaá) ⁶⁵ Ne ajóó ne εbwó aké, “Gé ula bí ngaré εnyú nnó, muú akágé chwó fɔ eta wa, mbógé Nte wa álá léré ji meti wó.”

⁶⁶ Ébɔ né gébé εyigé na, gejamégé aṅkwólé bií ája mmye meso, ámagé kwóle sé ji.

⁶⁷ Ne εpyégémbɔ, Jisɔs aké ne áṅbá bií áfyáneapeá, “Nnó εnyú ntó dékélégé manlyaa me?”

68 Simun Pita ashuú ji meko aké, “Ata, esé demágé lya wə défé efó? ele wə ne uwyaá mekomejóó ayi achyége geḡwá eyi gélagé byéé. 69 Esé défyéé matóó ne wə ne dékaá nnó wə ne ɔlu Muú Ukpea ayi Esəwə átómé.”

70 Jisəs ashuú ebwó meko aké, “Me ne njyá enyú áfyáneapeá, yémbə muú nyú ama alú danchəmeló.” 71 Jisəs ajóó mbə ato lé ne Judas maá Simun Iscarot, yélé alú né geluágé abi áfyáneapeá, ji ne achyége nyε Jisəs mankwáá.

7

Jisəs ne anmo bií

1 Jisəs ánérégé manléré unó bi, aló mankéné né gebagé mewaá Galilí, ákélégé fó manjyε né gebagé mewaá Judiya gétúgé ákpakpa bəó Jus ákélege manwá ji. 2 Gébé eyigémbə epaá bəó Jus ewé ákuú nnó epaá baá otó elá kwókwólé. * 3 Ne anmo Jisəs abi ande áké, “Lyaá fa ɔjyε né gebagé mewaá Judiya ɔpyε ufélekpá ankwólé byε ágé. 4 Néndé muú aké akélege nnó bəó ákaá gefógé muú ayi ji alú, apyéé fó utóó bií bíbí. Té ndere ɔkágé pyε ufélekpá ebi, éləme nnó ɔpyε ubi mbaá ayi bəó ako ágéne.” 5 Anmo bií ájóóge mbə ye ebwó ntó áfyéé fó matóó ne Jisəs wó.

6 Jisəs ashuú ebwó meko aké, “Eya gébé gélu dankwóne, né egbé ewé nyú dékágé jyε yéndégébé. 7 Bəó mme akage paá fó enyú, ápaá elé me, néndé me ngarege gabo ayi ebwó ápyéε gbógónó. 8 Enyú

* 7:2 Elú wáwálé nnó: Epaá baá otó elé epaá ewé bəó Jus aténege baá otó né mbaá ayi alú bəmbə, manjwólé wye átámége Esəwə né galógáló ayi álère ebwó né mashwəne.

chóge epaá ewéná me njyéé fɔ́ nana néndé gébé ya gélu dankwóne.”⁹ Ajóógé mbɔ́ ama abéle mboó ndɔ́ né Galilíi.

Jisɔs afɛ epaá baá otó

¹⁰ Aɲmo Jisɔs ájyégé ji alá meso akwólé ebwó afé bíbí, epófɔ́ gbógónó. ¹¹ Nɔ́ere bɔ́ó ányéε epaá ewémbɔ́, ákpakpa bɔ́ó Jus alá mankelé Jisɔs, ágigé ate bɔ́ó áké, “Mende yimbɔ́ alé?”

¹² Bɔ́ó abi áchwɔ́ó epaá ewémbɔ́, aɲménege ákuú Jisɔs meno. Abifɔ́ áké, “Alú muú melóméló,” abifɔ́ ntó áké, “Nɲba” “achɔ́ó bɔ́ó makpo.” ¹³ Yémbɔ́ yéé muú ayi akuú Jisɔs meno gbógónó apó néndé áfɔ́ó ákpakpa bɔ́ó Jus.

¹⁴ Anyéégé epaá ekárégé mmyε, Jisɔs afé né mmu εcha upε εsɔ́wɔ́ alérege meko mejóó εsɔ́wɔ́. ¹⁵ Ne ákpakpa bɔ́ó Jus áwúgé ndere Jisɔs alérege, mano alá ebwó mekpo fuú ágigé ate áké, “Dénjá εtire na détané mende yina εfɔ́, ayi yéé ηwe ji alá agi dɔ́ó wó?”

¹⁶ Ajóógé mbɔ́, Jisɔs ashúú ebwó meko áké, “Unó bi me nlérege mbɔ́ utáné fɔ́ me né metɔ́ó wó utané lé mbaá muú ayi atómé me. ¹⁷ Muú ayi awyaá metɔ́ó mampyε genó eyigé εsɔ́wɔ́ akélege, ji ne akágé nyε mbaá yi unó bi me nlérege mbɔ́ utánege. Yéé utánege lé mbaá εsɔ́wɔ́ yéé lé né metɔ́ó wa, akágé nyε. ¹⁸ Muú ayi ajóóge unó bi utánege ji né metɔ́ó, akélege lé nnó ηgó wuú akwó. Yémbɔ́ muú ayi akélege nnó muú ayi atóme ji akwó ηgó, ajóge genó eyi gelu wáwálé, ábyógé fɔ́ gebyó cháchá. ¹⁹ Mosis abó achyé enyú mabé, wá mbɔ́ fɔ́ wó? Yémbɔ́, yéé muú nyú ama ayi abelé aji apó. Ulannó enyú demuame manwá me?”

²⁰ Jisɔs ajɔ́gɛ mbɔ, bɔ́ bimbɔ áshuú ji meko áké, “Melo nchye achyegé wɔ efwyale, ndé bɔ́ amuame manwá wɔ?”

²¹ Ji ntó ashuú ebwɔ meko aké, “Me mpye muú atóó bií uwyaá, enyú délá mano mekpo fuú. ²² Ele Mosis ne achyéé enyú ebé nnó desógé nsó. Ye lé ela elɔ fɔ ne ji wɔ, elɔ ne ukwéne ante nyu, enyu desɔ baá nyu nsɔ né bií uwyaá. ²³ Ne mbɔgé bií ebi asó maá nsó ukwegé bií uwyaá, enyú desóó ji nsó nnó ékágé dékwé ebé Mosis, ulánnó enyú désóó matóó ne me gétúgé me mpye menyammye muú meko atóó né bií uwyaá? ²⁴ Muú apyegé genó ékágé débó mbɛ déjɔ́ nnó ji apye gabo ndere bɔ́ ako ágene, ayi délá débóó mbɛ dékaá ulá wɔ. Cherége dékaá né meti ewé elú cho ne desɔ mpa wuu.”

Nde mmú alú Muú yi Esɔwɔ akweré ji elá gefwa

²⁵ Ndere Jisɔs alérege bɔ́ Jerosale, abifɔ álo mangigé atɛ aké, “Pó mende yi ákélege na ji manwá na? ²⁶ Pe ndere ji ajɔ́gɛ mejɔ́ né mbɛ ushu bɔ́ ako ne yeé muú ayi apégé meko apó, nnó ákpakpa sé ágé nnó ji ne alú Muú yi Esɔwɔ akweré ji elá gefwa waá? ²⁷ Ndɔfɔ ji fɔ wɔ néndé Muú yi Esɔwɔ akweré ji elá gefwa aké achwóó muú akágé fɔ mbaá ayi ji atánégé yémbɔ esé dékaá mbaá yi mende yina atané.”

²⁸ Ndere Jisɔs alú lérege né mmu echa upɛ Esɔwɔ, abwéé meko mfaá aké “Elú wáwálé nnó enyú dékaá me ne dékaá ntó mbaá yi me ntané yémbɔ me nchwɔ́ fɔ fa né utó ba wɔ, nchwólé gétúgé muú ayi atómé me. Elu wawale nno ji ne atómé me ne enyú dékágé fɔ ji. ²⁹ Me nkágé ji néndé me ntané lé eta wuu. Ji ne atómé me nnó nchwɔ́.”

³⁰ Ajóógé mbò, bòó bimbò ákwilé nnó ápyé ji yémbò yéé muú ayi atáá ji ebwò mmye apó, elé gébé ejíí gélá gelú dankwóné. ³¹ Yémbò né geluáge bòó bimbò gejame abi áfyéé metòó ne ji ájóógé aké, “Muú yi Èsòwò akweré ji elá gefwa achwóógé nnó amáge pye gepòge ufelekpa upwòó ebi mende yina apyéé?”

³² Bòó ekwó Farasi abi alú eféé áwúgé ndere bòó anménege gétúgé Jisòs, ácho ula ne anòó baá ampyéé upé Èsòwò, átó ámbamé echa upé Èsòwò nnó ajye apyé Jisòs. ³³ Ne Jisòs ajòó aké, “Me mbelege sé ne enyú dòó, ela gachyéé me nkerege meso mbaá muú ayi atómé me. ³⁴ Enyú dékélege nyé me, yémbò degéne fò me. Mbaá ayi me mbéé enyú dékágé chwó fò wyé.”

³⁵ Ajóógé mbò, ákpakpa bòó Jus álò mangígé até aké, “Ndé mbaá yi mende yina aferé nnó ji ajye, ayi yéé dékélé ji délá dégéné? Nnó ajye jwóle nyé elé né gebagé mewaá Greek ne malò ayi bòó sé ájwólege, alerege bòó Grek mekomejóó Èsòwò?” ³⁶ Ajóó mbò, aké, “Enyú dékélege nyé me dégéné, ne mbaá yi me mbéé, enyú dékágé chwó fò wyé. Ula utene mbò nnó?”

Manaa ami machyēge gerwá

³⁷ Kwyakwya bií bi ányéé epaá ewémbò, ulú gekpekpege bií. Né bií bimbò Jisòs akwilé ka ajóó kenke aké, “Yéndémuú ayi mmwólé manaá epyéé ji achwó anyú eta wa. † ³⁸ Muú afyegé metòó ne

† **7:37** Elú wáwálé nnó: Gébégé epaá ewéna ampyéé upé Èsòwò ájyéé yéndé bií átuú manaá áchwòó ne mami né echa upé. Ndere ápyéé mbò áteé nkane Èsòwò áchyé nya bòó bií manaá gébégé ebwò ákene né mashwóné. Jisòs ájóógé nnó ji alu eké manaá mimbò mbaá bòó.

me, genó εyi gepye ne ji gebéé wye ndere ásamé né mmu ηwe Εσωω nnó, ‘Genó εyi gétánege ji τε metóó gebéé eké nnyi eniné néwya manaá ami machyεgé γεηwá.’ ”³⁹ Manaá ami machyεgé γεηwá ami Jisɔs ajóó mbɔ matené mbaá Mendoó Ukpea ewé bɔ́ abí áfyεé matóó ne Jisɔs ábɔ́ nyε. Né gébé eyigémbɔ, Εσωω abó alú danchyεé εbwó Mendoó Ukpea, néndé Jisɔs abó alú dangbó akéré meso mfaánebuú mbaá ayi Εσωω achyεgé ji ενόgé.

Bɔ́ ájɔ́gé unó ucháuchá gétúgé Jisɔs

⁴⁰ Bɔ́ bimbɔ áwuúgé genó eyigé Jisɔs ajóó, abifɔ́ áké, “Élú wáwálé nnó mende yina alú muú ekpavé Εσωω ayi débó dégilé.”

⁴¹ Abifɔ́ áké, “Alú Muú yi Εσωω akweré ji ελά gefwa.” Yémbɔ abifɔ́ áké, “Εpyεmbɔ nnó ne Muú yi Εσωω akweré ji ελά gefwa átané né Galilíi.

⁴² Pó ηwe Εσωω aké na, Muú yi Εσωω akweré ji ελά gefwa abεé mpyáne mfwa Δεvid ne ábyéne ji né Βετελεhem, melɔ́ ewé mfwa Δεvid atané wye?”

⁴³ Ndere elúmbɔ, bɔ́ abifɔ́ ájɔ́gé ágáme Jisɔs, abifɔ́ ágáme fɔ́. ⁴⁴ Bɔ́ abifɔ́ ábó álú mampyé ji, yémbɔ yé muú ayi ataá ji εbwɔ́ mmye apó.

Akpakpa bɔ́ Jus áshya mamfyé metóó ne Jisɔs

⁴⁵ Ambamé εcha upε Εσωω abí ábó átómé εbwó nnó ájye apyé Jisɔs, ákeré meso amuamu mbaá anó baá ampye upε Εσωω ne ekwó bɔ́ Farasi. Achwógé ákpakpa bimbɔ ágíi εbwó áké, “Ulannó enyú délá chwó ne ji wó?”

⁴⁶ Ambamé bimbɔ áshuú εbwó meko áké, “Εsé délú danwú muú fɔ́ ajóó gefógé depɔ́ εtiré mende yimbɔ ajóógé.” ⁴⁷ Ekwó bɔ́ Farasi áshuú εbwó meko áké, “Nnó abwólé enyú ntó?” ⁴⁸ Εbwó ama gíi

áké, “Nnó enyú dékaá yéé muú sé ama né geluágé ákprakpa, yé ebélé muú ekwó Farasi ayi áfyéé metóó ne ji? ⁴⁹ Ngba! Ekosé bóó abi alá kaágé mabε sé ne áfyéé metóó ne ji. Ne ebwó bimbó alu bóó abo né mβε ushu Εσωω.”

⁵⁰ Muú Farasi fó ayi ebwó ákuú ji Nikodemus muú yi abó ájyε mbaá Jisós, abóó alu ntó né geluage bwó. Agií ebwó aké, ⁵¹ “Nnó ebé sé εgbarege muú nnó alú gyéé ayi bóó alá lu danwú mpa wuú akaá mechó εwe ji apyε?”

⁵² Akprakpa bimbó áshuú ji meko áké, “Elú eké wó ntó ólu muú Galilií. Chó gií né mmu ηwe Εσωω ne ókaá nnó muú ekpavé Εσωω atanégé fó né Galilií.”
‡ ⁵³ Ajóógé mbó, yéndémuú atyaá akeré meso né gepú jíí.

8

Apyε mendée ayi akwené uló

¹ Jisós akwó afε ji né Mekwe Olif. ² Ne bíí uyjágé ji ama kéré meso né dachi εcha upε Εσωω. Gejamégé bóó áchwó anó ji mme ne ajwólé ka aló manlérégé ebwó. ³ Ndere ji ajóógé, anléré mabé Εσωω ne ekwó bóó Farasi áchwó ne mendée ayi akwené uló. Achoó ji né mβε ushuú bóó ako abi alú εféé. ⁴ Aké ne Jisós, “Ménléré, εsέ dépyε mendée yina nkane akwéne uló. ⁵ Asá né mmu ηwe mabé Mosis nnó ábó manwá gefógé mendée yina ne mataá. Ne wó ójóó nnó?” ⁶ Nkwé yi ebwó agií mbó élé metaá né ebwó ápené nnó Jisós akwegé, ebwó ágé meti manjóó nnó apyε gyéé.

‡ **7:52** Elú wáwálé nnó: Ukwene bó ηwe abi mbembe ápó ne maló ηwe yina. Óló né 7:53 ókwóné né 8:11.

Yémbə Jisəs abyélé mme asamé genó gefó ne enóó ebwə wuú. ⁷ Ndere ebwó alú ágigé wye ji gigé, Jisəs anyaaá mmye mfaá aké ne ebwó, “Mbəgé muú nyú fə alú dampye gabo, abó mbε abó ntaá ató ji.” ⁸ Ajóógé mbə, ama byéle mme asamé genó ne enóó ebwə wuú.

⁹ Bóó abi achwóó ne mendée yimbə, áwuúgé nkane Jisəs ajóó, alə manjye ama ama. Bóó kpakpa ne ábóó mbε alóó manjye. Afé kpá ályá mendée yimbə téné né mbε ushuú Jisəs. ¹⁰ Jisəs anyaaá mmye mfaá aké ne mendée yimbə, “Bóó bimbə alé? Nnó yéé muú fə ajóó nnó wə nkwe mpa wó?”

¹¹ Mendée yimbə ashuú ji meko aké, “Ata yéé muú ajóó wó.” Ajóógé mbə, Jisəs ajóó yé aké, “Yé me ntó mpyéé wə genó, chó, əpyegé sé gabo.”

Jisəs alú genbó mbaá bəó mme

¹² Ewyágé Jisəs ama jóó ne ekwə bəó bimbə aké, “Me nlú genbó mbaá bəó mme, muú yi akwólege me, akéné fó né gemua, agéne nyε lé genbó eyi gechyεge genwá.” *

¹³ Ne ekwó bəó Farasi áké ne ji, “Gé yé nkane ətené ntésé né gemε jyε, ebyennó depə etiré wə əgárege mbə delu detu.”

¹⁴ Jisəs ashuú ebwó meko aké, “Yé me nténé lé ntésé né gemε ya, depə etiré me ngarege mbə dépó fó detu, néndé me nkaáge mbaá ayi ntané ne mbaá ayi njyεε. Yémbə enyú dékaágé fə mbaá ayi ntané, yé mbaá ayi njyεé dékaágé. ¹⁵ Enyú decherege depə ndere akwaá áchérege, me nchérégé yéé mechó

* **8:12** Elú wáwálé nnó: Jisəs abéé ne áñkwole bíí yéndégébé wye nkane gekwage mewe gebə gelú ne bəó Isrəli gébégé átané né Ijpt. (Gε Eəə. 13:21)

muú fɔ. ¹⁶ Ne yé é ebélé nnó ncherégé, uchéchére ba úlú cho néndé ncherégé fɔ me mbií, Nte wa muú atómé me alú ne me. ¹⁷ Asá né mmu mabé nyú nnó bɔ ntésé apeá ájɔ́gɛ genó gema, ebyénnó mechó ewémbɔ epɔ fɔ detú. ¹⁸ Me ntené ntésé né gema ya, ne Nte wa muú atómé me alú ntó ntésé wa.”

¹⁹ Ajɔ́gɛ mbɔ, ebwó ágií yé ji aké, “Nte wye alú efɔ?” Jisɔs ashúú ebwó meko aké, “Esé ne nte wa yé muú ayi enyú dékágé ápó. Mbɔgɛ enyú debɔ dékaá me, mbɔ dékaá ntó Nte wa.”

²⁰ Jisɔs abɔ ajɔ́gɛ depɔ etiré na gébégé ji álerege bɔ́ né dachi echa upɛ Esɔwɔ kwókwólé ne mbaá ayi ábélege makwa ayi áfyéé nka Esɔwɔ wye. Yémbɔ yé muú ayi apyéné ji apó néndé gébé jíí gélú dankwóné.

Jisɔs akwelé mbeé mbaá bɔ́ abi alá kame fɔ nnó ji alu muú ayi Esɔwɔ atóme ji wɔ́

²¹ Ewyágé Jisɔs ama jɔ́ ne ekwó bɔ́ bimbɔ aké, “Me nje nyé mbaá fɔ, enyú dékelégé nyé me dégéné, ne dégbóo nyé né mmu gabo enyú. Ne mbaá ayi me njyé enyú dékaágé chwó fɔ wye.”

²² Akpakpa bɔ́ Jus áwuúgé mbɔ ágií ate áké, “Nnó ájye wá nyé gema jíí waá? Mbɔgɛ mbɔ fɔ wó, ula bi ji ajɔ́gɛ nnó ‘mbaá ayi ji ajye nyé esé dékaágé jyé wye utené nnó?’ ”

²³ Jisɔs ashúú ebwó meko aké, “Enyú détané fa mme yina, me ntané mfaánebuú, enyú délú bɔ́ mme, me mpó fɔ muú mme. ²⁴ Gé ula bi mbó njɔ́ ne enyú nnó, dégbóo nyé né mmu gabo nyú. Ne mbɔgɛ enyú délá kame nnó, ‘Me Nlú Muu ayi Me Nké Nlú wɔ́, dégbóo nyé né mmu gabo nyú wáwálé.’ ”

²⁵ Eɓwó ágií yéé ji áké, “Wó ɔlú waá?” Jisɔs ashúú eɓwó meko áké, “Me nlú muú yi mbó ngárege mé enyú te gachií nnó nlú. ²⁶ Nwya gejamégé unó bi njóógé ulérege nnó enyú dékwé mpa. Yémbó muú ayi atómé me ajóógé wáwálé ne genó eyigé nwúgé eta wuu géji ne ngárege bóó mme.”

²⁷ Ndere Jisɔs abó ajóge mbó eɓwó ábó akaá f́ nnó ajóógé mbó atome lé ne Nte wuu wó. ²⁸ Ne Jisɔs ajóó yé ne eɓwó áké, “Gébége abwége nyε me Maá Nte Mekwaá né mfaa, gébé eyigémbó ne dékáage nyε nnó, ‘Me Nlú Muú ayi Me Nké Nlú’ ne dékáage nyε ntó nnó me njóge f́ genó gef́ né ushu ushu ba, mpyε lé eyigé Nte wa aléré me nnó mpyε. † ²⁹ Ne ji muú atómé me alú ne me, alyaá f́ me mbií wó néndé mpyε unó bi ujigé ji metáó.”

³⁰ Ne gejamé bóó abi áwuú ndere Jisɔs ajóógé unó bina ákamé nnó ulú wáwálé.

Bóó abi ɔlú baá Abraham wáwálé

³¹ Jisɔs ajóó ne bóó Jus abi ákamé ne ji áké, “Dégbarége amu né unó bi nlecege enyú, débe aɲkwólé ba wáwálé. ³² Ne dékáage nyε wáwálé ne wáwálé, yimbó apyε nyε enyú dela mmyemmye nyu.”

³³ Eɓwó ashúú ji meko áké, “Esé délú upyáne Abraham ne délú dambé afwé eta muú f́, ulannó wó ɔké esé détanegε nyε né εfwyale.”

³⁴ Jisɔs ashúú eɓwó meko áké, “Me ngarege enyú wáwálé nnó, yéndémuú ayi apyéε gabo, abwólé mefwé gabo. ³⁵ Ne mefwé alaá f́ né ula gepú eyigé ji akpane défwé wyε te kwyakwya elé maá mbóó

† **8:28** Elú wáwálé nnó: Jisɔs ajóge mbó, átome mbó ele ne gebe eyige áwome nyε ji né gekwa.

gepú ne ala. ³⁶ Nkane elúmbò, mbògé Maá apyεge wò òlage mmyεmmyε jyεε, εbyένnó òla mmyεmmyε jyε wawale. ³⁷ Me nkaá nnó εnyú délú upyáne Abraham. Yέmbò dékélégé manwá me néndé εnyú debòò fò gébé ne mekomejòò wa chacha wó. ³⁸ Me ngarege εnyú genó εyigé me ngené mbaá Nte wa, εnyú dépyέε lé genó εyigé nte nyú agaré εnyú.”

³⁹ Bòò Jus bimbò ashuú ji meko áké, “Abraham alú gekwéne nte sé.” Ajòógé mbò Jisòs aké ne εbwó, “Mbògé εnyú débó débé upyáne Abraham wáwálé, mbó dépyέε unó bi ji abó apyέé. ⁴⁰ Yέmbò εnyú dékεlege manwá me ayi ngárege εnyú mekomejòò ayi wáwálé, ayi nwuú ne Εσωω. Abraham abó apyέé fò mbò wó. ⁴¹ Εnyú depyέε genó εyigé nte nyú apyέε.”

Εbwó áké ne ji, “Εsé depò fò baá ulò, Εσωω ne alú Nte sé wáwálé.”

⁴² Ajòógé mbò, Jisòs aké ne εbwó, “Mbògé Εσωω abó ábé Nte nyú wáwálé, mbó dégbòo ne me néndé ntané εta wuú ne nchwó fa. Nchwóò fò fa né ushu ushu ba wó, ji ne atómé me. ⁴³ Εpyεnnó ne εnyú delá kaágé genó εyigé me njòógé? Ndòfò elé délá kélégé manwú genó εyigé me njòóge. ⁴⁴ Nte nyú elé danchomeló, εnyú dékεlege lé mampyégé unó bi ujigé ji metòò. Te ula ulòò genwá jíí, ji alú lé muú ayi awáne bòò, ne akií fò genó εyi gélú wáwálé, néndé jimboò ajòógé fò wáwálé. Ake abyòge gebyò akwεlege lé gepò jíí, néndé gebyò geko gelò ne ji. ⁴⁵ Elé me ngarege genó εyi gélú wáwálé, εnyú dekámégé fò ne genó εyigé me njòógé. ⁴⁶ Nnó muu nyu fò akage gare yε gabo ayi me mpyεε? Ne mbògé me ngarege εnyú genó εyi gélú wáwálé, ulannó εnyu déla dékámégé ne me? ⁴⁷ Yéndémuú ayi alu

muu Ɛsɔwɔ, awúu genó eyigé Ɛsɔwɔ ajɔ́gɛ́. Elú wáwálé nnó enyú depó fɔ́ baá Ɛsɔwɔ, gé ula bi enyú délá wuu fɔ́ me mbɔ.”

Jisɔs agarege gefɔ́gɛ́ muú ayi ji alú

⁴⁸ Ajɔ́gɛ́ mbɔ, ákpakpa bɔ́ Jus áshuú ji meko áké, “Ɛsé depó fɔ́ gyɛ manjɔ́ nnó wɔ ɔlu muú Samariya ne melo nchye achyɛge wɔ ɛfwyale.”

⁴⁹ Ne Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko áké, “Meló nchye achyɛge fɔ́ me ɛfwyale. Me nnogé Nte wa yémbɔ enyú dénógɛ́ fɔ́ me. ⁵⁰ Me mpyéé fɔ́ unó nnó bɔ́ áféégɛ́ me, yémbɔ muú alú wye ayi afége me. Ji ne alú muú ayi asóo mpa bɔ́. ⁵¹ Ne me ngarege enyú wáwálé nnó muú ayi ábélege mekomejɔ́ ayi me nɛrege agboó fɔ́ chacha.”

⁵² Ajɔ́gɛ́ mbɔ bɔ́ Jus áké, “Nana ɛsé dékaá nnó ɔmée gebwɔ́ wáwálé. Abraham agbó wye ndere bɔ́ ɛkpávɛ Ɛsɔwɔ abifɔ́ agbóo, wɔ ɔké mbɔgɛ́ muú abelégɛ́ unó bi wɔ ɔlérege agboó fɔ́? ⁵³ Nnó wɔ ɔɲéá gеме ɔpwɔ́ ntesé Abraham ayi agbóo wa nnó? Bɔ́ ɛkpávɛ Ɛsɔwɔ ntó agbóo, wɔ ɔferé nnó ɔlú waá?”

⁵⁴ Ne Jisɔs ashuú ntó ɛbwɔ́ meko áké, “Mbɔgɛ́ me nféégɛ́ gеме eyá, ufeféɛ ɛbimbɔ́ unó mme detú. Muú ayi afége me élé Nte wa muú enyú déselé nnó alú Ɛsɔwɔ nyú. ⁵⁵ Yé élé enyú délá dékaá yeé ji kan̄ka wɔ́. Me nkáge ji. Mbɔgɛ́ me njógɛ́ nnó nkaágɛ́ fɔ́ ji, ɛbyennó me nlú muú gebyɔ́ nkane enyú. Me nkaá ji wáwálé, ne nwúu ne ji. ⁵⁶ Nte nyú Abraham abɔ́ mé mbɛ akaá nnó, me nchwɔ́o nyɛ ne metɔ́ ɛgɔ́ ji. Agɛge mbɔ metɔ́ ɛgɔ́ ji dɔ́.”

⁵⁷ Ne bɔ́ Jus áshuú meko áké, “Ɖlú dankwóne yé usaá aɲme upeá meso ɛfya, ɔpyembɔ́ nnó ne

ɔkaá Abraham.” ⁵⁸ Ne Jisɔs aké, “Me ngarege enyú wáwálé nnó, gemégé nnó ábyé Abraham, me nlú.”

⁵⁹ Ajɔ́gégé mbɔ, εbwó abó mataá nnó ató ji, yémbɔ Jisɔs abii atané né mmu εcha upε Εσωω.

9

Jisɔs apyε muú ayi ábyené ji amε nónómé agéne

¹ Nɔ́dεre Jisɔs akéne ajyεé, agé mende fɔ ayi ábyené ji amε nónómé. ² Ne baá utɔ́ bii agii ji aké, “Ménlεré, gabo ayi ndé muú apyεé ábyené mende yina amε nónómé? Awuú jimbɔ́? Waá ayi mma wuú ne nte wuú.”

³ Jisɔs ashúú εbwó meko aké, “Amε anómé fɔ mende yina gétúgέ gabo ayi ji apyεé wó. Ne épófó ntó gétúgέ gabo ayi mma wuú ne nte wuú ápyεé. Abyé mende yina amε nónómé nnó Εσωω aléré ndere utó bi upyεε utɔ́ né menyammyε wuú.

⁴ Debɔ mampyε utɔ́ Atá muú atómé me ndere bii úlú gbɔ́, néndé utuú ugigé yε muu akage pyε se ubi. ⁵ Tε ndere me nlú fa mme yina, me nlú genjgbó mbaá bɔ́ mme.”

⁶ Ajɔ́gégé mbɔ akpó matyε mme, apyε gentwɔtwɔ awaá mende yimbɔ né amε ⁷ ajɔ́ ne ji aké, “Chó shwóné ushu byε né gentoógé manaá eyigé ákuú nnó Silɔm” (Ula Silɔm utené nnó átɔ). Ne mende yimbɔ afé, ashwóné ushu bii, aké achwɔ́, aló mangéné mbaá.

⁸ Epyégémbɔ, bɔ́ abí ájwólege dachi ama ne ji, ne abí abó ágéne mé ji ndere akɔ́ deko, ágégé ji, aké, “Pó mende ayi ajwólege na akɔ́ deko yéndégébé na?” ⁹ Abifɔ aké, “Elé ji,” abifɔ ntó aké, “Ngba muú yimbɔ afú élé fulé.”

Ne mende yimbɔ ajɔ́gégé wyε aké, “Elé me mbɔ́.”

10 Aǰǰógé mbɔ, bɔɔ bimbɔ agíí ji áké, “Èké nnó ne wɔ ɔlɔ mangé?”

11 Ashuú ebwɔ meko aké, “Mende fɔ ayi akámege Jisɔs, ne apye gentwɔtwɔ awaá me né ame, aǰǰó ne me aké, chɔ shwóné ushu bye né géntoógé manaá eyigé ákuú nnó Silɔm. Njyégé, nshwɔné ne nlɔɔ mbaá mangéné.”

12 Ne bɔɔ bimbɔ agíí ji áké, “Mende awú alú fɔ? Aké ne ebwɔ me nkaá wɔ”.

Èkwɔ bɔɔ Farasi ácheré mankad ndere epyé ne mende yimbɔ alɔɔ mbaá mangéné

13 Mende yimbɔ aǰǰógé mbɔ, ákpá ji áfé mbaá èkwɔ bɔɔ Farasi. 14 Bii bi Jisɔs apye getwɔtwɔ mende yimbɔ alɔɔ mbaá mangéné, élé bii uwyaá.

15 Ne èkwɔ bɔɔ Farasi ntó ama ágií mende yimbɔ ndere epyégé ne ji alɔɔ mbaá mangéné. Ne mende yimbɔ agaré ebwɔ aké, “Awaá me gentwɔtwɔ né ame, nshwɔné ushu ba ne nana ngéne mbaá”.

16 Aǰǰógé mbɔ, èkwɔ bɔɔ Farasi abifɔ áké, “Mende yina ayi ákuú ji Jisɔs atané fɔ mbaá Èsɔwɔ wɔ, néndé ábélégé fɔ ebé ewé aké muú apyégé fɔ utɔɔ bii uwyaá”.

Yémbɔ abifɔ aké, “Epyembɔ nnó ne muú ayi apyégé gabo, apyéé ufɔɔ ufélekpá bina?” Èwéna epye ebwɔ ábɔ uféré ucháchá.

17 Ne áma ágií mende yimbɔ áké, “Ne wɔ mbɔɔ ɔǰǰó nnó, gétúgé mende yina ayi apye ame jye ánené?”

Ashuú meko aké, “Ji alu muú èkpávé Èsɔwɔ.”

18 Yémbɔ ákpakpa bɔɔ Jus ákélégé fɔ mankamé nnó ábɔ ábyé mende yina ame nónómé ne alɔɔ mbaá mangéné. Ákuú mma wuú ne nte wuú.

19 Achwógé ágií ebwɔ áké, “Maá nyú na? Ènyú

déké débyé ji amε nónómé? Epyégé nnó ne ji agéne nana?”

²⁰ Mma wuú ne nte wuú ágaré εbwó áké, “Esé dékaá nnó gé maá sé na, débó débyé ji amε nónómé. ²¹ Ne genó eyi gépyégé ne ji aló mangéné mbaá, esé dékaá wó. Yéé muú ayi anené ji amε, esé dékaágé fó. Gígé jimboó agaré enyú, apó sé mamane kó.” ²² Ebwó ájóó mbó gétúgé áfóó ákpakpa bóó Jus, abi ábó ajóó mé nnó muú ayi ajoge nnó Jisós alu Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa, áfyéε ji εbé nnó akpegé sé né mmu εcha mmyεmenεne. ²³ Gé genó eyi gepyéε mma wuú ne nte wuú ajóó áké, “Ji apó sé mamáné kó, gíge jimboó agaré enyú.”

²⁴ Ne ákpakpa bóó Jus áma kuú mende yi amé abó ánómé ji, ájóó ne ji áké, “Garé wáwálé wyε né mbe ushu Εσωω, néndé esé dékaá nnó mende yina alú muú ayi apyεé gabo.”

²⁵ Ne mende yimbo ashúú εbwó meko áké, “Waá ji alú muú ayi apyεé gabo ah, waá apó ah, genó gema eyigé me nkaá gélu nnó me mbó nlú amε nónómé ne nana ngéne mbaá.”

²⁶ Ne ágií ji áké, “Apyé nnó, ne wó? Apyε nno ne wó oló mangéné mbaá?”

²⁷ Ashúú εbwó meko áké, “Pó me mbó ngaré mé enyú? Yémbó dékélégé fó manwú, ulannó enyú dékélégé mámanwú? Ndofo enyú ntó dékélégé mambé ankwólé bíí?”

²⁸ Ajóógé mbó, bóó bimbo áló manju ji mashyε mmyε, áké, “Wó ne olú menkwólé wuú. Esé délu ankwólé Mosis. ²⁹ Esé dékaá nnó Εσωω ajóó nyá mejóó ne Mosis, ne ushuú mbaá menya muú yina atané esé dekaá wó.”

³⁰ Mende yimbɔ aké, “Mechó ewé egboó me mmye. Enyú déké dékaá fɔ mbaá ayi ji atané wó yémbɔ apye me ngéné mbaá. ³¹ Dékaá nnó Esɔwɔ awuú fɔ mmyemenene bɔɔ abi ápyéé gabo, yémbɔ yéndemuú ayi ánogé Esɔwɔ ne ápyéé unó bi Esɔwɔ ákélege, Esɔwɔ awuú mmyemenene jí. ³² Te mme álɔ́ délu danwú nnó muú fɔ ánené ámé muú ayi ábyené ji amé nónómé. ³³ Mende yina ábé dantáne mbaá Esɔwɔ mbɔ ye genó ji apyéé wó.”

³⁴ Ajɔ́gé mbɔ, áshuú ji meko aké, “Abyé wɔ ɔwé né mmu gabo. Ndé genó wɔ ókélege manleré esé?” Ajɔ́gé mbɔ, áfyé ji ebé nnó ákpégé sé mmu echa mmyemenene.

Bɔɔ abi ágéne ne abi álá ágéne

³⁵ Ne Jisɔs awuúgé nnó áfyé mende yimbɔ ebé, akelé ji agé, agii ji aké, “Nnó wɔ ɔfyé metɔɔ ne Maá Nte Mekwaá?”

³⁶ Ne mende yimbɔ ashuú ji meko aké, “Ata, Maá Nte Mekwaá élé waá? Garé me mmfyé metɔɔ ne ji.”

³⁷ Jisɔs ajɔ́ ne ji aké, “Wɔ ɔgé mé ji nana. Ji ne ajɔ́gé mbɔ mejɔ́ ne wɔ.”

³⁸ Mende yimbɔ ajɔ́ yé ne Jisɔs aké, “Ata me mmfyé metɔɔ ne wɔ”, ne anogé ji.

³⁹ Ne Jisɔs ajɔ́ ne ji aké, “Me nchwó fa mme mampye gabo bɔɔ agene gbɔgɔnɔ, nnó bɔɔ, abi álú ame nónómé ágéne mbaá ne nnó abi aferé nnó ebwó ágéne, abe ame nónómé.”

⁴⁰ Ajɔ́gé mbɔ, bɔɔ ekwɔ Farasi abi álú eféé, áwuú, agii ji aké, “Esé déferé nnó wɔ ɔjɔ́gé fɔ lé ne esé nnó délu ntó amé nónómé?”

⁴¹ Ne Jisɔs ashuú ebwó meko aké, “Enyú débó dékámé nnó délu ame nónómé mbɔ abɔ ajɔ́ fɔ nno

enyu depye gabo wó. Te mbaá enyú déké dégéné, gabo nyú alá enyú mmye.”

10

Mebame magɔɔɔme melóméló ne magɔɔɔme jii

¹ Ngarege enyú wáwálé nnó, “Muú ayi akwɔme mfaá gebame akpene né mmu gebamege magɔɔɔme, alá koge né meno gebame alú menjo. Elá pó mbɔ fɔ wó, alú muú yi afɔgé unó bɔɔ. ² Ne muú yi akogé né meno gebame akpe né mmu gebamege magɔɔɔme alú mbɔɔ magɔɔɔme yimbɔ. ³ Mebame meno gebame ánénégé ji meno gebame, ji akpe né mmu, ne magɔɔɔme awuú meko wuú. Ne ji akuú magɔɔɔme jíí né mabɔ ne ase áji afé dafye. ⁴ Ne aségé magɔɔɔme jíí ako atanege dafye, ji aje mbe aji akwɔlege ji meso, néndé ákáge meko wuú. ⁵ Yémbɔ áji akwɔlege fɔ menkéké, áboó lé ji boó néndé ákáge fɔ meko wuú.”

⁶ Jisɔs ató ebwɔ nekané mejɔɔ eníné na, yémbɔ, ebwɔ ákáge fɔ geno eyige ji agarege ebwɔ.

⁷ Ne Jisɔs ama ajɔɔ aké, “Me ngarege enyú wáwálé nnó me ne nlú meno gebamege magɔɔɔme. ⁸ Ne bɔɔ ako abi abɔɔ mbe achwɔɔ ne me, alú lé anjo, ne bɔɔ abi afɔgé unó bɔɔ fɔge, magɔɔɔme awuú fɔ ebwɔ. ⁹ Me ne nlú meno gebame, yéndémuú ayi akoógé eta wa ne akpe né mmu, Esɔwɔ aferege nye ji né efwyale gabo. Ne akpene nye mmu atanege dafye agene yéndégenó eyi gelii ji. ¹⁰ Menjo achwɔɔ lé nnó ajo unó, awá bɔɔ ne áchɔ unó, yémbɔ me nchwɔ lé nnó mmpye bɔɔ abɔ genwá abe gbene né mati mako.

11 “Me nlú membame magoḡme melóméló. Membame magoḡme melóméló achyege geme jii gétúgé magoḡme jii. 12 Muú usege apó fó membamé magoḡme, muú áwyaá magoḡme, ndere elúmbó, gébégé agege mekwala aké achwóó, aboó alyaá magoḡme, mekwala afwené áji álá tyátyá. 13 Muú yimbó, aboó alyaá magoḡme yimbó néndé ji alú lé muú usege, abóó fó gébé ne áji wó. 14 Me nlú membame magoḡme melóméló, me nkágé magoḡme ya ne magoḡme ya ntó ákágé me. 15 Wye ndere Nte wa akaa me, me ntó nkaa ji. Me nchyege geme ya gétúgé magoḡme ya. 16 Ne nwya magoḡme ayifo, ayi álá pó né geluage ayina, mbó mansé áji ncho ne ayina. Áji ntó áwuú nye meko wa, ne mpye nye áji ábe ekwó magoḡme ema ne ábéé nye ne membame ama.

17 “Ula bi nte wa agboó ne me úlú nnó nchyege geme ya nnó áwá gétúgé bóó ba ne nnó kwyakwya me mma mbó geji. 18 Yé muú ayi akágé wa me apó, yémbó me mbóó ne nchyege geme ya nnó awá. Ne me nwyaá uto manchye geme ya nnó áwá ne nwya ntó uto mamma mbó genwá ya. Ge geno eyige Nte wa agare me mbó”

19 Jisós ajógé mbó, bóó Jus ábó ufere ucháucha. 20 Abifo ajógé áké, “Melo nchye achyege Jisós efwyale ne amee gebwóó, déwúgé ji.”

21 Ne abifo ntó ajógé áké, “Muú ayi melo nchye achyegé ji efwyale ajógé fó ufóó unó bina. Nnó muú ayi meló nchye achyegé ji efwyale, akaáge apyee ntó muú ame nónómé agene mbaá?”

Bóó Jus áshyá Jisós

22 Ne gébégé bós Jus ányéé epáá ewe ebwó áteé ndere áfyéε εcha upε né amu Εσωω, Jisós abó alu né Jerosalε. Gébé eyigémbó nebá nelu. 23 Ndere Ji alú né dachi εcha upε Εσωω, akene né agbá ayi akuú nnó agba Solomun. 24 Bós Jus áchwó nó ji né mme, ágíí ji áké, “Wó olyagé mbó εsé né mmu dembyó nnó? Mbógé wó olú Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa gare ese gbóηónó.”

25 Ne Jisós ashúú ebwó meko aké, “Me mbó ngare me enyú, yémbó enyú dékame ne me wó. Utós ebi mepyéé né mabó Nte wa, ubi ne ulerege gefóge muú ayi me nlú. 26 Yémbó enyú dékamege néndé depó fó né geluage magóηme ya. 27 Magóηme ya, ákágé meko wa. Me nkágé áji ne áji ntó ákwólege me. 28 Me nchyege áji genwá eyi gélagé byéé. Áji ánome fó mme detu ne yé muú ayi ákágé fós áji né amu ya ápó. 29 Néndé Nte wa muú áfyéé me áji né amu, aηea gemε apwó bós ako, ne yé muú ayi ákágé fós áji né amu Nte wa ápó. 30 Me ne nte wa Εσωω delu muú ama.”

31 Jisós ajógé mbó, bós Jus ama ábó mataá nnó áto ji áwá. 32 Ne Jisós ajós ne ebwó aké, “Me mpyε gejamégé utós ulóúlló ebi Nte wa achyéé me utó nnó mpyε, enyú degε. Né ebi ndé ne enyú dékelege manto me ne mataá?”

33 Bós Jus bimbo áshúú ji meko aké, “Epfó gétúgé utós ulóúlló ebi wó opyéé ne ese detome wó ne mataá. Elé gétúgé wó obyaá Εσωω. wó olú lé mekwaá, yémbó ose gemε jyéé nnó wó olú Εσωω.”

34 Ne Jisós ajós ne ebwó aké, “Pó nnó asa né mmu ηwe Εσωω nnó, ‘Me nke enyú delu bó εσωω?’ 35 Eσε dékaá nnó mekomejóó Εσωω akwórégé fó. Ne mbógé Εσωω akú bós abi ji achyéé ebwó mekomejóó

nnó álú bə ɛsɔwə. ³⁶ ɛpyembə nnó ne me muú ɛsɔwə ajyaá atəme fa mme, njógé nnó nlú Maá ɛsɔwə, ɛnyú déké me mbyaá ɛsɔwə? ³⁷ Mbəgé me mpyéé fɔ utɔ́ ɛbi Nte wa achyéé me nnó mpyege, dékamegé fɔ ne me. ³⁸ Ne mbəgé me mpye lé ubi, yé lé ɛnyú déla dékame nnó genó ɛyigé me njógé gelú wáwálé wɔ́, kamegé ne utɔ́ ɛbi me mpyéé. Dépyege mbə, dégene nyɛ nnó me nlu muú ama ne Nte wa, ne Nte alu muú ama ne me.”

³⁹ Ajógé mbə, bɔ́ Jus bimbə ama amua mampye ji, yémbə aloó ɛbwó né amu.

⁴⁰ Achyaá afe né egbe ebéé Jodan ɛwefə mbaá ayi Jøn abə awyage nya bɔ́ manaá ɛsɔwə, ajwəlege ɛwú. ⁴¹ Ne gejamégé bɔ́ ákwəle ji, ajógé ne atɛ áké, “Jøn apye yé ufélékpa fɔ wɔ́, yémbə yéndégenó ɛyigé ji ajɔ́ atome ne mende yina gelú wáwálé.” ⁴² ɛféé ne gejamégé bɔ́ áfyéé metɔ́ ne Jisəs.

11

Negboné Lasarəs

¹ Gébégé fɔ, mende fɔ abə améé, akuú ji nnó Lasarəs. Ji alu muú Betani. Betani ele melə Mɛri ɛbwə ne meɲmo wuú Mata. ² Elé Mɛri yina ne abə ágbélé nya lamenda né uka Ata, atile ne mejwe wuú. Ji ne meɲmo wuú Lasarəs abə améé. ³ Gétúgé Lasarəs améé, aɲme bií átó meko mbaá Jisəs aké, “Ata mejeé wyéé ayi ɔgboó ne ji dɔ́ améé.”

⁴ Jisəs awúgé meko ayi alɔ́ ji, aké, “Nemeé ɛniné Lasarəs améé mbə, nepó fɔ ɛni netene ji aló nelú ele nnó, bɔ́ áfege Maá ɛsɔwə nnó ɲgə ɛsɔwə akwə. Getu ɛyigembə bɔ́ áfege nyɛ Maá ɛsɔwə.”

⁵ Jis̄s agboó ne Mata, ne men̄mo wuu Meri ne Lasar̄s. ⁶ awuge nnó Lasar̄s améé ama bele né melo ewé ji abo alú wyeé ndo epea. ⁷ Ne ndo yimbo epea ekógé, ajóó ne baá utóó bíí aké, “Déma déjye né gebage mewaá Judiya.”

⁸ Baá utóó bíí ajóó ne ji aké, “Ménleré elú dambele ayi boó bimbó aké áto wó ne mataá áwá, ne wó okélege nnó déma dékeré ewú?”

⁹ Ajógé mbó, Jis̄s ashuu ébwó meko né nekanémejóó aké. “Yéndé bíí uwyaá nchwaneké efyanépeá ne utuu ugi, wa mbó fó wó? Boó aké ákene ne bíí gbóó, ákparege fó nekwe néndé ágene mbaá. ¹⁰ Yémbó boó abi akene ne utuu ákparege nekwe néndé genjbo gepó.” ¹¹ Ajógé mbó, aké ne ébwó, “Men̄me se Lasar̄s akwe gejya, yémbó me njye ewú nnó pye ji apeé gejya.”

¹² Ajógé mbó, baá utóó bíí aké ne ji, “Ata mbógé abelé gejya ebyennó alé atóó.”

¹³ Jis̄s abo agarege mbó lé ébwó negbone Lasar̄s, yémbó ébwó áfere nnó ajógé mbó lé mechó gejya eyigémbó.

¹⁴ Jis̄s agare yé ébwó gbógóno aké, “Lasar̄s agbo. ¹⁵ Ne metóó egóó me gétúgé nyú nnó me mbó mpó fó ewú ne ji. Genó eyigé mempye nye, gepyé nye enyú défyéé metóó ne me chánéné. Kwilege mme déjye dége ji.”

¹⁶ Ajógé mbó, Tómasi maá gefa, ajóó ne ate baá utóó aké, “Kwilege déjye, yé ebe lé negbo, degbo ne ji”.

Jis̄s afyéé an̄me Lasar̄s metóó

¹⁷ Jis̄s akwonege né melo Betani, age nnó aníí Lasar̄s né mmu eba ntaá ale me ndo eni. ¹⁸ Nekene

Betani ne Jerosale nelú genóge ηkpa neke epea. ¹⁹ Ne gejamégé bṓó Jus áfé manjwye Mata ebwó ne Meri mmye gétúgé negbone menmo bwó.

²⁰ Mata awúgé nnó Jisṓs achwṓ, atane ajye bane ji, Meri alá ji né mmu gepú. ²¹ Mata ábánégé Jisṓs ajṓó ne Ji aké, “Ata mbṓgé wṓ ṓbṓ ṓbe fa, mbṓ menmó wa agboó wṓ.” ²² Yémbṓ, yé ebe elé nana, nkaá nnó, yéndégenó eyigé wṓ ṓgigé Eṓwṓ, achyge wṓ geji.

²³ Ne Jisṓs ajṓó ne ji aké, “Menmó wye akwilege nyε né negbo.”

²⁴ Ne Mata aké, “Nkaá nnó akerege nyε meso né genwá gébégé bṓó aké ákwilege nyε né negbo né bíí bí kwyakwya.”

²⁵ Ajṓgé mbṓ, Jisṓs aké, “Me ne mbwyεge bṓó ákwilege né negbo, ne me ne nchyege bṓó genwá. Yéndémuú ayi áfyéé metṓó ne me, yé agbo akerege né genwá. ²⁶ Ne yéndémuú ayi alú mebe, áfyéé metṓó ne me ágboó fṓ, Mata ṓkamé nnó elé wáwálé?”

²⁷ Mata aké, “Eh Ata nkamé, nnó wṓ ne ṓlú Muú yi Eṓwṓ akweré ji elé gefwa, Maá Eṓwṓ ayi ábṓó manchwṓ fa mme.”

Jisṓs asṓ manse

²⁸ Mata ajṓgé mbṓ, ajye kú menmo wuú Meri ajṓó ne ji bíbí aké, “Ménleré achwṓ, akεlege mangε wṓ.”

²⁹ Meri awúgé mbṓ, akwilé mme wáwá, ajye bane Jisṓs. ³⁰ Jisṓs abṓ alú dankwṓne yé né melṓ, alú wye né mbaá ayi Mata abané ji. ³¹ Ne bṓó Jus abi alú né mmu gepúge negbo áfyéé Meri metṓó né negbone menmo wuú, ágege ndere Meri akwilé ka wáwá átane dafye, ebwṓ ntó ákwilé ákwṓle ji,

néndé áfere nnó ji ajoyéé mbò lé né menome menmo wuú Lasarəs manli negbo.

³² Meri akwənege, age Jisəs, akwe ji né uka aké, “Ata wə əbə əbe fa, mbə menmo wa abó agboó wó.”

³³ Jisəs ágégé ndere Meri álíli chonchó ne bəó Jus abi ákwəlege ji, eta ji mmu ne meshwε akwə ji metóó.

³⁴ Agíí εbwó aké, “Enyú déníí ji εfó?”

Ashuú ji meko aké, “Ata, chwə ge mbaá wuú.”

³⁵ Jisəs asə manse. ³⁶ Bəó Jus bimbə, ágégé mbə, aké, “É é, gege ndere ji abóó gejeé ne Lasarəs.”

³⁷ Yémbə abifə ájógé aké, “Nnó ji muú apyéé muú amε nónómé agene, abó akágé pyε fə nnó Lasarəs agboge?”

Jisəs ape Lasarəs né negbo

³⁸ Ne nchye ama anywəne Jisəs né mmu, afé né menome. Menome εwémbə, elú lé εmbu εbá ntaá, agbe εwú ne ntaá. ³⁹ Jisəs aké, “Ferege ntaá εniné mbə né meno menome.”

Mata menme Lasarəs ashuú ji meko aké, “Ata, agbo mbə ale fina ndə eni, gébé eyi, gebe gebogebo geja gepwə amu.”

⁴⁰ Ne Jisəs ajóó ne ji aké, “Mata, pó me ngaré na wə nnó ofyεge metóó ne Εsəwə, əgene nyε genó εyigé utó ba upyéé?” ⁴¹ Aférégé ntaá εniné mbə, Jisəs abwéé amε ape mfaá anemmyε aké, “Nte wa, ntame wə néndé əwú mmyemenene ya. ⁴² Nkaá nnó wə əwuú mmyemenene ya yéndégébé. Yémbə, njóó mbə gétúgé bəó abi álú fa, nnó εbwó ákamé nnó wə ne ətəme me.” ⁴³ Anerege manjóó mbə, anyá ne meko metometo aké, “Lasarəs táné chwə fa.” ⁴⁴ Tenétené yimbə, Lasarəs atane dafye, uka bíí ne

amu, ulú wye wéwé né mmu uba mandée ebií áni ji né mmye chonchó ne ushu. Ne Jisós aké, “Kaáge ji ajye.”

Ajós geju manwá Jisós

(Mat 26:1-5; Mak 14:1, 2; Luk 22:1, 2)

⁴⁵ Ne gejamégé bós Jus abi ábó álú efeé áchwós áchwéé Meri mmyé, ágege ndere Jisós apyéé Lasarós apeé né negbo, áfyéé matós ne Jisós. ⁴⁶ Yémbó, abifó ájye gare bós Farasi fó genó eyigé Jisós apyéé. ⁴⁷ Ne anó ba ampýéé upe Esowó ne ekwó bós Farasi fó, ákú ujwólé, áchomé né eso ájós aké, “Nana esé dépyembó nnó? Mende yina apyéé mbó ufélékpa ufós ufós ajyéé. ⁴⁸ Mbógé délyage ji nnó ajyéé mbe mampye ubi, meló meko efyéé nye metós ne ji, ne bós Rom áchwó chó nye echa upe se chonchó ne meló.” *

⁴⁹ Ne muú bwó ama, ayi akamege Kaifas, ji ne alú etukpe ampýe upe Esowó né ñme eniné mbó. Ajós aké, “Enyú dékage yé genó kanja, ⁵⁰ dekaá fó nnó elú galógáló eta nyú nnó muú ama agbo gétúgé bós ako epwó nnó meló meko énomé wó?” ⁵¹ Mejós ewé Kaifas ajós mbó, etane fó jimbós né metós wó. Ndere ji alú etukpe ampýéé upe Esowó né ñme eniné mbó, Esowó apýe nnó ji agare nnó Jisós abó magbo gétúgé meló meko. ⁵² Ne epófó gétúgé meló ewú ewú wó, agbo ntó nnó apýe bós Esowó abi álaá tyátyá né mme meko anywere akwe muú ama. ⁵³ Elo né gébé eyigémbó, ákpakpa bós Jus asó mala ndere ápyéé ne áwa Jisós. ⁵⁴ Né getú eyigémbó, Jisós amáge ke sé gbàñàñó né géluage bós

* **11:48** Elú wáwálé nnó: Mbógé nnó bós Jus áfyéé metós ne Jisós, Ji ámmye nye apwó bós Rom nnó bós Jus álaá mmyemmye bwó.

Jus. Alyaá Jerosale afé né maá melo fó ayi akuú nnó Efrem kwókwólé ne mashwone. Ewúmba ne ji ne baá utóó bií ájwólége.

⁵⁵ Ne gébége epaá bós Jus ewé ákuú nnó epaá koó upú elá kwókwólé, gejamége bós afé né Jerosale nnó akpome mmye ndere ebwó apye me gemege nnó epaá ewémba ekwone. ⁵⁶ Ne ndere ebwó anywere né mmu echa ure Esowó, ápele mbogé agene nye Jisós. Ajóge ne ate áké, “Enyú défere mbó nnó? Nnó ji achwóó nye né epaá ewéna waá achwóó?” ⁵⁷ Gemege nnó epyemba etukpe ampye ure Esowó ne ekwó bós Farasi fó, ábó áchyéé me meko nnó muú ayi akaáge mbaá ayi Jisós alú ágare, ájye apye ji.

12

Awaá Jisós maweeé né meló Bétáni (Mat 26:6-13; Mak 14:3-9)

¹ Epaá koó upú elágé ndó ekene, Jisós afe né melo Betani melo ewé Lasarós muú Jisós apye ji apeé né negbo ajwólége. ² Eféé ne anene Jisós ne menyéé. Mata ne afaá menyéé yimba ne Lasarós alú muú ama né geluage bós abi ájwóle agií mmye né ekpókpógélé ne Jisós. ³ Ndere ájwóle mbó, Meri akpa ekpómé maweeé Lamenda ami majame ñka dós, amo Jisós né uka. Gepú geko geka ne gebége lamenda, ne ase mejwe wuú ati uka Jisós. Maweeé amina malu mmye po. Akwyéé mami ne genó eyigé akuú nnó, “Nard.” ⁴ Ne Judas Iscarot, maá utóó Jisós ama ayi abós manchyéé Jisós mankwaá, agege geno eyi meri apyemba, aké, ⁵ “Mbó ákpóó maweeé lamenda amina, áse gejamége ñka, eyi

ερωώ ηκα εyi muu akage pye né ημε áchyeé mbaá ubyá bós.” ⁶ Mejóó ewé Judas ajóó mbó na, epófs nnó ji agboó ne ubya bó, elé gétúgé ji alú menjo ne ajóó mbó. Ji ne ábélege mekwa ηκα baá utóó Jisós. Ne gébé eyigé fó, ajoó ηκα wyε.

⁷ Judas ajóó mbó, Jisós aké, “Gógé ji abe nyame, ji apyémbó nnó me ngboge ánií me níige. ⁸ Ubyá bós úlú fa ne enyú yéndégébé, yémbó me mbeé nye fó ne enyú gébé geko.”

⁹ Ne gejamégé bós Jus áwúgé nnó Jisós alú eféé né melo Betani, ákwale áfe ewú. Ajye nya fó mange lé Jisós jimbií wó, áfe ntó nnó áge Lasarós muú Jisós apye ji apeé né negbo. ¹⁰ Ndere elúmbó, anós baá ampyeé upe Esówó asó mala nnó áwa Lasarós. ¹¹ néndé elé getú jíí ne gejame bós Jus ályaa ebwó áfyéé metóó ne Jisós.

Jisós akpe né Jerosale nkane mfwa

(Mat 21:1-9; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Bií ujjage, gejamégé bós abi áchwóó manyé epaá koó upú, áwú nnó Jisós achwóó né Jerosale.

¹³ Asó mammée, átane ájye bane ji meti. Awyále aké, “Matame mábé ne Esówó. Mejé ebé ne muú ayi achwóó né mabó Ata. Efwó ebe ne Mfwa bós Isrēli!”

¹⁴ Jisós agége maá géjuná, akwó ajwale né mfaá. Ne genó eyigé ábó ásamé né mmu ηwe Esówó getane wáwálé nnó, ¹⁵ “Enyú bós Sayón défoge, gége mfwa nyú achwóó, ajwolé mbó né mfaá maá géjuná” *

¹⁶ Ndere Jisós akpene né Jerosale, baá utóó bií ákaá fó nnó uno bi ábó ásame me né mmu ηwe

* **12:15** Elú wáwálé nnó: Opege né Mat. 21:5 né nteé gebagé ηwe ógené ula Sayón.

Ἐσῶω ἑλὺ wawale wó. Yémbò gébégé Jisós akwáme ajyé né mfaánebuú, ne ebwó atéé nnó abò asa né mmu ηwe Ἐσῶω nnó unó bina upyéé nyε ne ji. Ne ápyε ntó ubi ne ji.

¹⁷ Ne bós abi abò alú ne Jisós gébégé ji apyε Lasarós apeé né negbo, akpa gegare εyigémbò, ájyéé ne geji. ¹⁸ Genó εyigé na ne gepyε gejaméagé bós ájyéé bane Jisós né meti gétúgé áwuú gepoge ufélékpa ebi ji apyéé. ¹⁹ Ne ekwò bós Farasi, ájógé ne ate aké, “Ye mekpo ne ula εsé dégene fò né mechò εwe desò mbò mala manwa Jisós. Gegé, gemεge melò geko gela kwòle elé ji.”

Jisós abò mbε agare negbo nii

²⁰ Né geluage bós abi ájyé né Jerosale manogé Ἐσῶω gébégé epaá koó upú, ne abi ákú ebwó nnó bós Grek álú wyε. ²¹ Bós Grek bina áchwò mbaá Filip muú melò Betsada né gebage mewaa Galilíi, ájóó ne ji áké, “Ata εsé dékelege mangε Jisós.”

²² Filip awúgé mbò, ajyé gare Andru, ne ebwó ne Andru ájyé gare Jisós. ²³ Ne Jisós ashuú ebwó meko aké, “Gébé gekwane εyigé bós ágene nyε nnó Maá Nte Mekwaá apwò amu. ²⁴ Me ngarege enyú wáwálé nnó nyine nchi nelaá wyε nyine nchi nemaá, mbógé muú álá apεé néní né mme degbo wó. Negboge ne nechíi nefyε gejame amε nchi. ²⁵ Muú ayi asele geηwá jii nnó geηeá gemε dós, geηwá jii genóme nyε mme detu. Ne muú ayi asele nnó geηwá jii geηeá fò gemε né mme yina wó, abεé nyε ne geηwá eyi gélagé byé. ²⁶ Mbógé muú akεlege mampyεge utós ba, abò mankwòle me. Ne yéndé mbaá ayi me mbεε, muú utós wa ntó abεé wyé ne

me. Ne yéndemuú ayi apógé me mampye utó ba, Nte wa anoge nyé ji.

²⁷ “Nana ufere ba ulú uyaá uyaá. Ewena njoge mbó nnó? Nnene mbó elé mmye nnó, ‘Nte wa aféré me né efwyale ewé echwóó mbó me né mbe waá?’ Ngba, nnefó mbó, néndé ula bi me nchwóó fa mme ulú nnó nge efwyale ewéna. ²⁸ Nte wa, pye bóó ákaá nnó wó apwó amu.”

Ajógé mbó, meko fó atane né mfaánebuú aké, “Me mpye mé bóó akaá nnó me mpwó amu, ne mmage pye wyembó.”

²⁹ Ne gejamégé bóó abi átene eféé, áwúgé meko yimbó, abifó aké, elé nemfe, abifó aké, elé ekiénné Esówa ne ejóó mejóó ne Jisós.

³⁰ Ne Jisós ajóó ne ebwó aké, “Meko ayi déwuú mbó alú lé né galógáló nyú, epófó awa. ³¹ Nana, gébé eyigé Esówa apyéé bóó mme ákpe né unóó mpa gekwóne, gébé gekwóne eyigé ábuú danchómeló mfwa bóó mme, ³² né geluóge gefwa jíí. Ne abwége me né mbaá gekwa, njame nyé bóó ako achwó eta wa.” ³³ Jisós ajóó mbó, manlere gefóge negbo eniné ji agboó nyé.

³⁴ Ne bóó bimbó, ájóó aké, “nwe mabe Esówa agare ese nnó Muú yi Esówa akweré ji elá gefwa, abe mebe te kwyakwyaá, epyémbó nnó ne wó óke ábó mambwye Maá Nte Mekwaá né mfaá gekwa, waá alú Maá Nte Mekwaá yimbó?”

³⁵ Jisós ashuú ebwó meko aké, “Gengbó gelú gegenege eta nyú né mboó gébé, kége nana ndere gengbó gelú gegenege nnó ékágé gemua gewere enyú. Muú ayi akene né gemua ákágé fó mbaá ayi ji ajyéé. ³⁶ Fyége metóó ne muú ayi achyége gengbó

nana ayi ji alú ne enyú, nnó debe bɔ́ abi achyεge genḡbɔ́. Jisɔs ajɔ́gɛ mbɔ́, alyaá ebwɔ́ ajyε bií.”

Bɔ́ Jus áshyá wye shyá mamfyε matɔ́ ne Jisɔs

³⁷ Ne yé lé Jisɔs apyε gejamégé ufɔ́ ufélekpa ebwɔ́ ágené, áfyéé fɔ́ matɔ́ ne ji wɔ́. ³⁸ Epyεmbɔ́ nnó genó eyigé Asaya muú ekpave Eɔwɔ́ abɔ́ ajɔ́ getane wáwálé. Asaya abɔ́ ajɔ́ nya aké, “Ata, ndé muú ákamé ne mekomejɔ́ ayi esé dégare. Ne ndé muú ayi Ata alere ji gefɔge utó bi ji awyaá?”

³⁹ Ula bi ebwɔ́ alá ákame nya ne mekomejɔ́ yimbɔ́ wɔ́, úlú wye ndere, Asaya muú ekpave Eɔwɔ́ abɔ́ ajɔ́ nya nnó Eɔwɔ́ aké, ⁴⁰ “Ngilége ebwɔ́ amε nnó ékágé ágene unó ne amε, ne mpyε bwɔ́ ánea matɔ́ nnó ékágé ebwɔ́ ákaá genó eyigé mekomejɔ́ yimbɔ́ ágaré. Eɔwɔ́ aké, ‘Me mpyε mbɔ́ nnó ékágé ebwɔ́ áti meso ne gabo bwɔ́, áchwɔ́ eta wá nnó me mferε ebwɔ́ né efwyale.’”

⁴¹ Asaya ajɔ́ mejɔ́ ewéna ato ne Jisɔs, néndé ji abɔ́ age me nnó Jisɔs abeé nye muú ayi apwɔ́ amu.

⁴² Ne yé elé gejamégé bɔ́ álú abi ála áfyéé fɔ́ matɔ́ ne Jisɔs wɔ́, abifɔ́ áfyε, yé ákpakpa bɔ́ Jus abifɔ́ áfyé ntó metɔ́ ne Jisɔs, yémbɔ́ álerege fɔ́ gbɔ́gɔ́nɔ́ nnó áfyéé metɔ́ ne ji gétúgé áfɔ́ nnó álerege, bɔ́ Farasi ábuú nye ebwɔ́ né echa mmyεmenεne. ⁴³ Néndé ebwɔ́ ágbɔ́o lé nnó akwaá áfεge ebwɔ́ ápwɔ́ nnó Eɔwɔ́ ne afεge ebwɔ́.

Mekomejɔ́ ayi Jisɔs agare ne asɔ́ nye mpa bɔ́

⁴⁴ Ne Jisɔs ajɔ́ kenke, aké, “Yéndémuú ayi áfyéé metɔ́ ne me, áfyé fɔ́ metɔ́ ne me mbií wɔ́, afyé ntó ne muú yi atɔme me. ⁴⁵ Muú agεgέ me, εbyennó age ntó muú ayi atɔme me. ⁴⁶ Me nchwɔ́ ndere muú yi alerege genḡbɔ́ mbaá bɔ́ mme, nnó ékágé bɔ́ abi

áfyεé metɔ́ ne me alá kenékéné eké muú ayi alú mmu gemua. ⁴⁷ Mbɔ́gé muú awúgé mekomejɔ́ ayi me ngare ne alá apyεé fɔ́ genó eyigé me nké ji apyε wɔ́, me njó́gé fɔ́ nnó ji akwe mpa, néndé me nchwɔ́ fɔ́ fa mensɔ́ mpá bɔ́ mme wɔ́ nchwɔ́ lé mamfere ebwɔ́ né efwyale gabo. ⁴⁸ Muú yi ashyaá nnó ji ákágé me, ne alá apyε genó eyigé me njɔ́, genó eyi gesɔ́ mpa wuú gelú wyεé. Ne genó eyi gesɔ́ mpá wuú né bií bi kwyakwya, élé mekomejɔ́ wa ayi ngare. ⁴⁹ Nende Me njó́gé fɔ́ né uto ba. Nte wa muú atɔ́me me agare me genó eyi me njó́gé ne ndere me mbɔ́ manjɔ́. ⁵⁰ Ne nkaá nnó genó eyigé ji aké me ngare gechwɔ́ ne genwá eyi gélágé byé. Né getú eyigémbɔ́, me njó́gé lé genó eyigé Nte wa agare me nnó njɔ́.”

13

Jisɔs ashwɔne uka baá utɔ́ bií

¹ Wyε ndere epaá koó upú elaá kwókwólé Jisɔs akaá nnó gébé eyigé ji alyagé mme yina nnó akere meso mbaá Nte wuú gekwɔne. Ne élé ji abɔ́ gejeé ne bɔ́ bií abi alú fa mme, alere ebwɔ́ gefɔ́ eyigé ji abɔ́ gejeé ne ebwɔ́.

² Ne ndere Jisɔs ajwɔle anyεé menyéé ne baá utɔ́ bií ne nkwale, danchomeló anyú me metɔ́ maá utɔ́ Jisɔs ayi ama nnó achyεé Jisɔs mankwaá. Akuú maá utɔ́ yimbɔ́ nnó Judas Iscarot, maá Simun.

³ Jisɔs akaá nnó Nte wuú Esɔwɔ́ afyε ji yéndégenó né amu. Akaá ntó nnó ji abɔ́ atane mbaá Esɔwɔ́ ne ji akerege meso mbaá Esɔwɔ́. ⁴ Ndere álú ányé menyé, Jisɔs akwile téné, afeé nku yi mfaa abelé. Ani agbogbo né gebwε. ⁵ Afane manaá né mmu

geku, alɔ manshwɔne uka baá utɔ́ bíí, ne atile ubi ne agbogbo ayi ji aníí né gebwε. ⁶ Akwɔnégé mbaá Simun Pita, Simun agíí ji aké, “Ata ɔkelege manshwɔne me uka?”

⁷ Ne Jisɔs ashúú ji meko aké, “Genó εyigé me mpyε mbɔ, enyú dékáge fɔ́ ula nana, meso gébé dékage nyε.”

⁸ Ajógémbɔ, Pita aké, “Ngba, wɔ ɔbɔ fɔ́ manshwɔne uka εba wɔ́.”

Ne Jisɔs aké ne Pita, “Mbɔgé me nlá nshwɔne wɔ́ wɔ́, ɔchome fɔ́ mbwa ne me.”

⁹ Ajógé mbɔ Simun Pita aké, “Ata ɔshwɔnege fɔ́ lé uka ba ubiubi, shwɔne ntó amu ya chonchó ne mekpɔ wa.”

¹⁰ Jisɔs aké, “Muú yi awɔ́ me manaá ábɔ mashwɔne lé uka bíí ubiubi néndé menyammyε wuú alu me pópó. Ne enyú délu me pópó, yémbɔ enyú ako fɔ́ wɔ́.” ¹¹ Jisɔs ajɔ́ mbɔ, ji akaá me muú ayi achyεgé nyε ji maɲkwaá, ɲkaawu ne ji aké, “Enyú ako depɔ́ fɔ́ pópó.”

¹² Ne ji anerege manshwɔne uka baá utɔ́ bíí, abɔ nku wuú afyε, akere ajwɔle ká. Agíí εbwɔ́ aké, “Enyú dékaá ulaá genó εyigé mempyε mbɔ né enyú?” ¹³ “Enyú dékuú me menlere ne Ata. Enyú délu cho mankú me mbɔ, néndé ge muú ayi me nlú mbɔ. ¹⁴ Ne mbɔgé me, Ata ne menlere enyú, nshwɔne enyú uka, enyú ntó debɔ manshwɔnege uka atε. ¹⁵ Me nlere enyú genó εyigé debɔ́ mampyεge nnó dépyεge geji ne atε ndere me mpyεé ne enyú. ¹⁶ Me ngaregé enyú wáwálé nnó, maá utɔ́ aɲéáge fɔ́ gemε apwɔ nte wuú. Yé maá déntɔ́ ntó aɲéáge fɔ́ gemε apwɔ muú ayi atɔme ji. ¹⁷ Nana ayi enyú dékaá unó bina, déké dépyεé ubi,

débeé ne metóó megómego. ¹⁸ Me njógé mbó, ntome fó ne enyú ako. Me nkaá ufóó bóó abi me njyaá. Yémbó mpye mbó nnó genó eyigé ásame né mmu ηwe Εσωω gétáné wawale. Asa wyε nno, ‘Muu yi esé ne ji déchome εbwó menyεé, abwólé atene ummye ne me’ ¹⁹ Me ngarege enyú genó eyigé na nana gemεge nnó gepyε. Ne gébégé gepyεge, enyú dekamege nye nnó, ‘Me Nlú gefóge Muú ayi Me Nké Me Nlú.’ ²⁰ Me ngarege enyú wáwálé nnó yéndémuú ayi asele muú dentóó wa ne metóó megómégó, εbyennó ase mbó lé me mbóó. Ne muú ayi asele me, ase mbó lé Εσωω muú átome me.”

*Jisós abó mbε agare nnó áchyege nye ji mankwaá
(Mat 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)*

²¹ Jisós ajógé unó bina, metóó εσο ji, agare gbógono aké, “Me ngarege enyú wáwálé, muú nyú ama achyege nye me mankwaá.”

²² Ajógé mbó baá utóó bíí álá meno mekpo fuú ápe ate ne ame ne ame. Akágé yé muú ayi ji ajóó atome ne ji. ²³ Ne maá utóó ama, ayi Jisós agboó ne ji, agíí mmye né εkpokpogele kwókwólé ne uwyaá Jisós. ²⁴ Ne Simun Pita anyú meno aké, ne ji “Gíí Jisós muú ayi ji ajóó mbó atome ne ji.”

²⁵ Ndere maá utóó yimbó, ajwóle agíí kwókwólé ne uwyaá Jisós, ako gemε agíí Jisós aké, “Ata waá achyege nye wó mankwaá?”

²⁶ Jisós ashuú ji meko aké, “ele muú ayi me nyuale bred yina né mmu akpánkpa nchyege ji. Jisós ajóge mbó abó gekpóge bred, anyuá né mmu akpánkpa achye Judas Iscarot, maá Simun.”

²⁷ Tenétené ayi Judas asele gekpóge bred eyigémbó,

danchomeló anyú ji metáó. Ne Jisós ajóó ne Judas aké, “Genó eyigé wó ákelege mampye, pye geji wáwá.” ²⁸ Né geluage bóó abi ajwále agií né ekpokpogele, ye muú ama ayi akaá ulaá mejóó ewé Jisós ajóó mbó ne Judas apó. ²⁹ Ne élé Judas ne ábélege mekwa ñka bwó. Baá utóó abifó áfere nnó Jisós ajóó mbó lé nnó Judas ajye ána unó ebifó ebi ébwó ákelege. Ela epó mbó wó, ndáfo Jisós ajóó mbó lé nnó Judas ajye achye genó gefó mbaá ubya bóó.

³⁰ Ne Judas asege gekpóge bréd eyigé Jisós achye ji, atane afé. Gébé eyigémbó utuú ugi mé.

Ébe meke

³¹ Judas atanege ajyege, Jisós aké, “Nana bóó agene nye ndere Maá Nte Mekwaá apwóó amu. Ne ji apye nye bóó age ndere Esówó apwóó amu. ³² Ne mbógé Maá Nte Mekwaá apyéé bóó age ndere Esówó apwóó amu, Esówó ntó apyéé nye bóó ágé ndere Maá Nte Mekwaá apwóó amu, ne achóó sé gébé. ³³ Baá ba, me mbelege sé ne enyú dóó, enyú dékelege nye me, ne wye ndere me mbó ngare ákpakpa bóó Jus, mbóntó ne ngarege enyú nana nnó, ‘Mbaá ayi me njye enyú dékage chwó fó wyeé.’ ³⁴ Ajógé mbó, aké, nana nchyege enyú ébe ewé meké, “Bóógé gejeé ne ate. Ndere me ngboó ne enyú mbóntó ne enyú debóó mangboge ne ate. ³⁵ Ne mbógé deké débóó gejeé ne ate, yéndémuú ákáge nye nnó enyú délú baá utóó ba.”

Jisós agaré ndere Pita áshyáa nye ji

(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Ne Simun Pita agií ji aké, “Ata, wó ojye efo?”

Jisós aké, “Mbaá ayi me njye ákáge kwále me nana, yémbó ákwálege nye me meso gébé.”

³⁷ Pita agií ji aké, “Ata ulannó ne me nla nkágé kwòle f́ wò nana? Me nkpome mmye mangbó gétú jyéé.”

³⁸ Ne Jisòs ashuú Pita meko aké, “Pita nnó òkpome mmye magbo gétú ya? Gò me ngare wò wáwálé nnó gеме nnó menò mekwò akú, wò òshyaá nyе máńáne aláé nnó wò òkágé me.”

14

Jisòs ne alárege meti ewé ejyéé mbaá nte wuú

¹ “Dekamege f́ mesome ebe enyú né metòó. Fyegé metòó ne Esòwò, fyegé ntó metòó ne me.

² Baá upú alú gejame né gepúge Nte wa; mbògé abe dampò mbò, mbò me ngare f́ enyú mbò wó. Me njye kwyeé melú mbele enyú. ³ Nnerenge mankwyeé melú ewémbò, nkerege, nchwó nse enyú nnó mbaá ayi me mbeé enyú ntó débe wyeé. ⁴ Enyú dékaá meti ewé ejyéé né mbaá yi me njyéé.”

⁵ Ne Tòmasi ajòó ne Jisòs aké, “Ata ese dékaá yé mbaá yi wò òjyéé wó, epyembò nnó ne dékaá meti ewé ejyе wyeé?”

⁶ Jisòs ashuú ji meko aké, “Me ne nlú meti ewú. Me ne ngarege bòó wáwálé. Ne me ne nchyege géńwá. Yé muú f́ akágé chwó f́ mbaá Nte wa mbògé alá akoó eta wa wò. ⁷ Mbògé enyú débò dékaá me chánéné, mbò debò dékaá ntó nte wa. Manlò nana déjyegé mbe, dékaá me ji ne degе me ji.”

⁸ Ne Filip aké, “Ata lere esé Nte wye awu, nnó matòó akwene ese mmu.”

⁹ Jisòs ashuú ji meko aké, “Mbò te me nlú mbò fana ne enyú, delú danjkaá me Filip? Yéndemuú yi

agene me, ebyennó age ntó Nte wa. Waá ulannó wɔ ɔké me nlere enyú Nte wa? ¹⁰ Enyú dékame fɔ nnó me ncho mmye ne Nte, ne Nte wa ntó acho mmye ne me wɔ? Depɔ etire me njógé mbɔ, detanege fɔ me mbɔó né metɔ́, elé Nte wa mmu áchomé mmye ne me ne apyέé utɔ́ bií. ¹¹ Kamege ne me nnó genó eyigé me ngarege enyú gelú wáwálé nnó me ncho mmye ne Nte wa ne Nte wa ntó acho mmye ne me. Ne mbɔgé ewéna ela ekwane enyú metɔ́ wɔ, kamege nnó elú wáwálé gétúgé ufélékpa ebi me mpyέé. ¹² Me ngarege enyú wáwálé nnó, yéndémuú ayi áfyέé metɔ́ ne me, apyέé ntó unó bi me mpyέé mbɔ. Yé ebe lé ebi uŋea upwɔ ebi, apye nye néndé me njyé mbaá Nte wa. ¹³ Ne yéndégenó eyigé enyú dégigé né mabɔ ma, mpye geji nnó metɔ́ ego Nte wa gétú ya. ¹⁴ Ndere elúmbɔ, mbɔgé dégige yéndégenó né mabɔ ma, mpyέé geji.

Jisɔs anyémeno mantɔ Mendoó Ukpea

¹⁵ “Mbɔgé enyú dégbóo ne me, belege mabe ya. ¹⁶ Dépyege mbɔ, me nnene nye mmye mbaá Nte wa, ne ji atɔme nye enyú muú majyé ayifɔ, ayi abe nye ne enyú te kwyakwya. ¹⁷ Muú majye yimbɔ elé Mendoó Ukpea muú alerege enyú wáwálé ayi Esɔwɔ. Bɔ́ mme akamege fɔ ne ji néndé agene fɔ ji ne akage ji. Yémbɔ enyú dékage ji, néndé ji ajwɔlege ne enyú ne alú enyú né mmye. ¹⁸ Njyege, nlyage fɔ enyú gelame, nmáge kere nchwɔ eta nyú. ¹⁹ Ela gachyéé bɔ́ mme amage ge sé me. Enyú ne dégene nye me. Ne te ndere me nwyáá genwá, enyú ntó debéé nye ne genwá. ²⁰ Bií bimbɔ ukwɔnege, enyú dékage nye nnó mencho mmye ne Nte, Nte wa acho mmye ne me, ne me ntó ncho mmye ne

enyú. ²¹ Yéndémuú ayi awúgέ mabe ya abelégé áji, ji yimbə ne abɔ́ gejeé ne me, Nte wa ntó abɔ́ gejeé ne ji. Me ntó mbɔ́ nyε gejeé ne ji, ne me mbɔ́ nle rege nyε gemε ya etaá wuú.”

²² Ne Judas (ayi álá pó fɔ́ Judas Iscarot) ajɔ́ ne Jisɔs aké, “Ata nde gepyεε wɔ ɔle rege gemε jyε lé eta sé, ayi ɔla ɔle rege fɔ́ ntó mbaá bɔ́ mme meko?”

²³ Jisɔs ashuú ji meko aké, “Muú ayi abɔ́ gejeé ne me, apyε geno eyigé me ngarege, Nte wa gboó nyε ne ji. Ne esé ne Nte wa déchwɔ bane nyε ji déjwálé ne ji mbaá ama. ²⁴ Muú yi álá agboó ne me, apyε fɔ́ geno eyigé me ngarege. Ne unó bi enyú déwuú mbɔ utane fɔ́ membɔ́ né metɔ́ wɔ, utane lé mbaá nte wa muú atɔme me.

²⁵ “Me ngare mbɔ enyú unó bina nana yi me nlú ne enyú. ²⁶ Yémbɔ Nte wa atɔme nyε Menchyeé majyeé né mabɔ ma. Menchyeé majyeé yimbɔ élé Mendoó Ukpea achwɔgé alerege nyε enyú unó uko ne até nyε enyú yéndégenó eyigé me ngare enyú.

²⁷ “Ndere me njyε nchyege enyú nesɔ, ne nesɔ na ne me nchyege enyú. Me nchyege fɔ́ enyú nesɔ na nkane bɔ́ mme achyege genó. Dekamégé fɔ́ matɔ́ achyege enyú efwyale, ne debεge fɔ́ ntó ne εfɔ. ²⁸ Enyú dewú nkane me nké, ‘Me nlyage enyú. Yémbɔ nmage kere nyε nchwɔ eta nyú.’ Ebege nnó enyú débɔ́ gejeé ne me, mbɔ débεé ne metɔ́ megómégó élé me njyεé mbaá Nte wa muú aɳea gemε apwɔ́ me. ²⁹ Me mbɔ me mbe ngare enyú unó bina gemεge nnó ubi upyεge, nnó meso gébé, upyεge enyú dekame nnó unó bi me njɔ́ úlú wáwálé. ³⁰ Me mpɔ́ sé ne gejamégé gébé manjɔ́ mejɔ́ ne enyú néndé mfwa bɔ́ mme alé chwɔ. Ji apó fɔ́ ne εshyε apwɔ́ me. ³¹ Yémbɔ me mpyεé lé

genó eyigé Nte wa agare me nnó mpye, nnó bɔ́ mme akaá nnó me mbɔ́ gejeé ne Nte wa.

“Kwilege mme déjyegé.”

15

Genoge umpome ne mata jii

¹ “Me ne nlú genoge vin geji ambɔ́, ne Nte wa ne alú muú ayi áchérege geji. * ² Yéndé eta ewé etome ne me, mbɔ́gé elá ewome fɔ́ umpome, ji asɔ́ ewuú afome mme, ne yéndé eta ewé ewome umpome, ji akwyege ewú nnó ewome gejamégé umpome. ³ Mekomejɔ́ ayi me ngare enyú apye enyú dela me pópó eké eta genɔ́ eyigé akwyéé. ⁴ Chogé wyé mmye ne me, me nchome mmye ne enyú. Eta genɔ́ ékágé wɔ́ fɔ́ umpome mbɔ́gé elá cho mmye ne mbyɔ́ genɔ́ geji mbɔ́ wɔ́. Wyembɔ́ ntó ne enyú déla dekágé pye genó gefɔ́ mbɔ́gé dela decho mmye ne me wɔ́.

⁵ “Me ne nlú genɔ́ eyigémbɔ́, enyú ntó ne delú mata jii. Muú achogé mmye ne me, ne me ntó nchoge mmye ne ji, ji ne apye nye gejamégé unó néndé me nla mpɔ́ enyú dékage pye fɔ́ yé genó. ⁶ Ne muú álá cho mmye ne me wɔ́, alú eké eta genɔ́ ewé ásɔ́gé afomege éwánese egbo. Ufɔ́ mata unɔ́ yina anywerege áji áfyé né mewé, áso. ⁷ Mbɔ́gé enyú déchogé wyé mmye ne me, ne deké débelege mekomejɔ́ wa né matɔ́ nyú, yéndégenó eyi enyú degige nno Nte wa apye, geji ne ji apyé eta nyu. ⁸ Enyú deké dépye gejamégé unó ulɔ́lɔ́ Nte wa abéé

* **15:1** Elú wáwálé nnó: Né ukwene ηwe menomenyéé, Esɔ́wɔ́ abɔ́ amege bɔ́ Isrɛli nkane mekɔ́ vin ewé ji áchérege. Jisɔ́s jimbɔ́ ntó ájɔ́ nnó ji ne alu genɔ́ge vin yimbɔ́ nana.

ne ηγω. Ne εwéna ελερεge nnó εnyú delu baá utó ba. ⁹ Nɔere Nte wa abóó gejeé ne me, mbɔntó ne me mbóó gejeé ne εnyú. Bógé wye gejeé ne ate wye ndere me mbóó ne εnyú. ¹⁰ Mbógé εnyú deké depye genó εyige me njóó, me mbóó nye gejeé ne εnyú wye ndere Nte wa abóó gejeé ne me gétúgé mpyéé genó εyigé ji akεlege. ¹¹ Me ngaré εnyú unó bina nnó εnyú débε ne metóó megɔmegɔ wye ndere me nwyaá. Ne nnó metóó megɔmegɔ nyú εja epwɔ amu. ¹² Gεgé genó εyigé me nkεlege nnó εnyú dépyεge na: Bógé gejeé ne ate wye ndere me mbóó ne εnyú. ¹³ Gejeé εyigé cha gepɔ, εyigé muú alεrege, εyi gepwóó gejeé εyigé muú ágbóo gétúgé ajeé bíi. ¹⁴ Εnyú débεé ajeé ba mbógé dépyε unó bi me ngaré εnyú. ¹⁵ Me mmagé kú se εnyú nnó baá défwε néndé maá défwε ákágé f́ genó εyigé nte wuú apyεé. Me nkuú εnyú ajeé ba néndé yéndégenó εyigé Nte wa agare me, geji ne me nto ngare εnyú. ¹⁶ Εnyú f́ wɔ déjyaá me wɔ, élé me ne njyaá εnyú ne ntɔme εnyú nnó dépyεgé unó ulóúló ne nnó unó bimbɔ ubeé te kwyakwya. Ne yéndégenó εyi εnyú dégige Nte wa né mabɔ ma achyεge εnyú geji. ¹⁷ Gεge ye mma ngare εnyú nnó bógé gejeé ne ate.

Bóó mme ápaá baá utóó Jisɔs

¹⁸ “Mbógé bóó mme apaá εnyú, kaáge nnó abɔ me mbe apa me me ne alé pa εnyú. ¹⁹ Εnyú debɔ débé bóó mme, mbɔ bóó mme agboó ne εnyú εké ate bóó mme. Ne εnyú depɔ néndé me njya εnyú né geluage bóó mme, getu εyigémbɔ ne bóó mme apaá εnyú. ²⁰ Tege genó εyigé me ngare εnyú nnó, ‘Maá défwε anjeage f́ gεme apwɔ nte wuú.’ Te ndere εbwó

achyε me εfwyale, áchyεge nyε ntó enyú εfwyale. Ne εbwó abó awú mekomejós wa mbó áwuú ntó awe nyú. ²¹ Εbwó apyε nyε unó bina uko εta nyú gétúgé enyú délu bós ba. Néndé εbwó ákágé fó muú yi atóme me. ²² Me mbε danchwó gare εbwó mekomejós, mbó akwe fó mpa wó, yémbó nana yi ngare εbwó mekomejós Εσωώ, ye meti εwe áboó gabo bwó εpósé ²³ Ne yéndémuú yi apaá me, εbyennó apaá ntó Nte wa. ²⁴ Me mbε dampyε ukpekpe unó né metós metós bwó, εbwó age wó, εbi yé muú fó álá alú dampyε, mbó Εσωώ agarege nyε fó εbwó nnó ápyε gabo ákwe mpa. Yé ndere εbwó ágene unó bi me mpyε, apaá me chonchó ne Nte wa. ²⁵ Unó bina ubó mampyε nnó, genó eyigé asame né mmu ηwe Εσωώ gebε wáwálé. Ása wyε nnó, ‘Εbwó apaá me ula pó.’

²⁶ “Menchyέé majyέé achwós, ji alú Mendoó Ukpea muú alerege wáwálé yi Εσωώ. Me ntóme nyε ji atane mbaá Nte wa, achwógé agarege nyε enyú muú yi me nlú. ²⁷ Enyú ntó dégarege nyε bós muú yi me nlú néndé delu ne me te ula uló.

16

¹ “Me ngare me enyú unó bina nnó ékágé deja mmyε meso. ² Abuú nyε enyú né macha mmyεmenene. Ne gébé gechwós eyigé yéndémuú yi awáne enyú aferege nnó ji apyεmbó elé utós Εσωώ. ³ Apyε nyε unó bina ne enyú néndé ákágé Nte wa, yé me ntó ákágé. ⁴ Me mbó mbε ngare enyú nnó gébé eyigémbó gekwónége enyú détege nnó me mbó ngare me enyú nnó unó bina upyέé nyε.

Utós bi Mendoó Ukpea εpyέé

“Me mbó ngare enyú unó bina mbembe wó, néndé me mbó nlú ne enyú. ⁵ Ne nana me nkerege meso mbaá muú yi atome me, yémbó yé muú nyú yi agige mme nnó, “Ojye efó?” Apó. ⁶ Ne gétúgé me ngare enyú unó bina, matóó nyú alá meshwemeshwe. ⁷ Yémbó ngarege enyú wáwálé. Elú elé né galógáló awe nyú nnó me njye, néndé me nla njye wó menchyeé majyeé achwóó fó eta nyú. Yémbó me njyegge ntome nye ji achwó eta nyú. ⁸ Achwógé apyeé nye bóó mme akaá nnó ufere bwó né gabo ayi ebwó apyeé úlú gyé. Apye nye ebwó akaá nnó ufere bwó né ndere muú abeé cho né mbe ushu Esowó úlú gyéé, ne apye nye ntó ebwó akaá nnó uféré bwó né ndere Esowó ásóó nye mpa úlú gyéé. ⁹ Né egbe ewé gabo, ebwó alú gyéé néndé áfyéé fó metóó ne me wó. ¹⁰ Né egbe ewé mambe cho né mbe ushu Esowó, apye nye ebwó akaá nnó me nlú cho néndé me nkerege meso mbaá Nte wa ne enyú demage ge nye se me. ¹¹ Né egbe ewé mpa ayi Esowó ásóó, apye nye bóó mme akaá nnó alu gyéé né gefóó eyigé ásóó mpa wa, néndé danchomeló mfwa bóó mme akwe me mpa.

¹² “Me nlú wyaá gejamégé unó mangare enyú, yémbó enyú dékage gbare nye fó matóó gétúgé ubi. ¹³ Yémbó gébégé Mendoó Ukpea muú alerege wáwálé achwóge, apye nye enyú dékaá wáwálé meko. Agarege nye fó unó bi utanege ji metóó, genó eyigé ji awúgé geji ne ji ágarege. Ne apyeé nye enyú dékaá unó bi upyeé nye meso gébé. ¹⁴ Ji apyé nye me mbó ngó néndé genó eyi getanege me metóó geji ne ji asele agarege enyú. ¹⁵ Yéndé genó eyigé Nte wa awyaá elé eya, getú eyigémbó ne me nké genó eyi gelú me metóó geji ne ji agarege nye enyú.

Mesome nyu eia nye lé nechóchó

¹⁶ “Ela gachyeé enyú demage ge sé me, ne emage wyaá sé ntó ndóó enyú degene nye me.”

¹⁷ Ajógé mbó, baá utóó bií abifó aló mangigé ate aké, “Ajóó aké, ‘Ela gachye enyú degene sé me,’ ne ama aké, ‘Emage wyaá se ntó dóó enyú dégene nye me’, ula utene mbó nno? ne ulaa me njye mbaá nte wa. ¹⁸ Ulaá eia gachyeé utene mbó nnó? Esé dekágé fó genó eyigé ji ajógé mbó.”

¹⁹ Ndere ebwó áferege mbó, Jisós akaá me nnó ebwó akélege mangií ji ulaá mejóó ewé ji ajóó mbó. Ajóó ne ebwó aké, “Enyú degige mbó elé ate ulaá mejóó ewé me njóó nnó, ‘eia gachyeé enyú demage ge sé me ne nnó emage wyaá sé ntó dóó enyú dégene nye me?’ ²⁰ Me ngarege enyú wáwálé nnó enyú delilí nye desóó manse gétúgé unó bi upye nye. Ne bóó mme ábéé ne nechóchó, Enyú debeé ne masome né matóó, yémbó masome nyú abwólege nye nechóchó. ²¹ Nebyeé neke nemmye mendée, une ugyalege ji néndé gébé eyigé ji awuú ubale gekwone. Ne abyegé me maá, amage te se ubale, abéé elé ne nechóchó nnó ji agbéé muú ama fa mme. ²² Wyembó ntó ne elú ne enyú. Nana enyú delú ne masome né matóó, yémbó me mmage ge nye enyú, ne enyú debeé nye ne nechóchó né matóó. Ne yé muú ayi akágé fere gefó nechóchó eniné na né matóó nyú ápó. ²³ Bií bi mbó ukwonege, demage gii se me ye mechó fó. Me ngarege enyú wáwálé nnó, yéndégenó eyi degige nte wa né mabó ma, achyege enyú geji. ²⁴ Kpaá te gébé eyigé na, enyú delu dangií yé genó gefó né mabó ma. Gige achyege nye enyú, ne nechóchó nyú nejame nye kpaá nepwó.”

25 “Me ngare enyú unó bina né makamejǎǎ, yémbǎ gébé gechwǎǎ nyε eyigé me nla ngarege sé enyú depǎ né makamejǎǎ. Me ngarege nyε enyú uno bi utome ne Nte wa gbǎǎǎǎ. 26 Gébé eyigémbǎ gekwǎnege enyú degige nyε Nte wa unó né mabǎ ma. Me njǎǎ mbǎ fǎ nnó ngige nyε Nte wa genó gefǎ gétúgé nyú wǎ. 27 Néndé Nte wa jimǎǎǎ abǎ gejeé ne enyú gétúgé enyú debǎǎ gejeé ne me, ne dékame nnó me ntane mbaá Eǎǎǎǎ. 28 Wáwálé me ntane mbaá Nte wa nchwǎǎ fa mme. Nana me lé nlyaa mme nkerege meso mbaá Nte wa.”

29 Ajǎǎǎ mbǎ, baá utǎǎ bií aké, “Nana wǎ ǎlé jǎǎ yé mejǎǎ gbǎǎǎǎ, ǎǎǎǎ sé né makamejǎǎ. 30 Eǎǎ dékaá nana nnó wǎ ǎkaá unó uko, wǎ ǎkage ye ebe lé unó bi bǎǎ awyaa né metǎǎ mangíí wǎ. Ewéna epye eǎǎ dékamé nnó wǎ ǎtane mbaá Eǎǎǎǎ.”

31 Ne Jisǎs ashuú ebwǎ meko aké, “Pǎ enyú dékamé ne me, naná? 32 Gébé gechwǎǎ nyε, ne géfíí me eyigé enyú ako délaá nyε tyátyá, yéndémuú nyú abǎǎ nyε meti gepú jíí, délyaa membií. Yémbǎ me mpǎ fǎ me mbií, Nte wa alú ne me. 33 Me ngare enyú unó bina nnó enyu delíí mmye ne me debe ne nesǎ. Bǎǎ mme apye nyε enyú degε efwyale yémbǎ gbarege matǎǎ nyú néndé mmye me mpwǎ bǎǎ mme.”

17

Jisǎs anemmye mbaá Nte wuu nno apye ji abǎ ηǎǎ

1 Jisǎs anerege manjǎǎ unó bina, abwéé ame ape né mfaánebuú, anemmye aké, “Nte wa gébé gekwǎne pye me maá wyéé mbǎ ηǎǎ nnó me ntó mpye wǎ ǎbe ne enoge. 2 Wǎ ǎchyéé me uto bi upwǎ bǎǎ ako nnó me nchyéé geηwá eyi gélagé byé mbaá

bós ako abi wə ɔchyeé me. ³ Geṇwá eyi gélagé byé gelu nnó ebwó akaá élé wə mbií muú ɔlu Esəwə ayi wáwálé, ne me Jisəs Kras muú wə ɔtəme fa mme. ⁴ Mpye wə ɔbə enógé fa né mme, gétúge me nere mampye utó bi wə ɔchyeé me nnó mpye. ⁵ Nte wa, pye me mbe ne enóge né mbe ushu wye nana, gefógé enógé ewé me mbə nwyā nya gébége nlú ne wə, gemεge nnó mme álə.

Jisəs anemmye mbaá nte wuú gétúgé baá utó bi

⁶ “Me mpye bós abi wəɔ jyaá fa mme ɔchyeé me akaá wə. Ábó álú bós byéé, wə ɔchyeé me ebwó ne ebwə ábele mekomejós wyeé. ⁷ Ne nana ebwə ákaá nnó ufó unó uko bi wə ɔchyeé me utane eta wye. ⁸ Ngare ebwó mekomejós ayi wə ɔchyeé me, áse ji amu apea ne ákaá wáwálé nnó me ntane eta wyeé ne ákame nnó wə ne ɔtəme me.

⁹ “Nnənemmye gétúgé ebwó. Nnəne fə mmye gétúgé bós mme, nnəne lé gétúgé bós abi wə ɔchyeé me, néndé álú bós byéé. ¹⁰ Yéndé genó eyi nwyāá élé ejyéé ne yéndégenó eyi wə ɔwyaá, ele eya. Ne ele bós bina ne apyéé me mbós enógé. ¹¹ Mbéé sé fa mme, yémbə ebwó alú fa mme. Nchwəɔ eta wyeé Nte wa, Muú Ukpea, nnənemmye nnó wə ɔbame ebwó né uto mabə mmyéé, ami wə ɔchyeé me, nnó ɔpye ebwó ábé muú ama ndere esé ne wə delu muú ama. ¹² Gébége nlú ne ebwó, mbáme ebwó né utó mabə ami wə ɔchyeé me. Mbá ebwó chánéné, ne yé muú bwó ama anó mme detu wó ekose muú ayi abə alú me nnó anome mme detu nnó genó eyigé ásame né mekomejós wyeé gebe wáwálé.

¹³ “Ne nana me nlé chwəɔ eta wyeé. Ne njógé unó bina ndere me nlú fa mme, nnó mpye ebwó abe

ne nechóchó gbene wye ndere me nwyaá nechóchó gbene. ¹⁴ Me ngare ebwó mekomejǎ́ wyeé ne bǎ́ mme apaá ebwó néndé ebwó ápǎ́fǎ́ mbwa ama ne bǎ́ mme wye ndere me nlá pǎ́ fǎ́ mbwa ama ne bǎ́ mme. ¹⁵ Me nnene fǎ́ mmye nnó wǎ́ ðfere ebwó fa mme. Nnene lé nnó wǎ́ ðbame ebwó ékágé ebwó akpre né amu muú nchye. ¹⁶ Ebwó apǎ́ fǎ́ mbwa ama ne bǎ́ mme wye ndere me nlá pǎ́ fǎ́ mbwa ama ne bǎ́ mme. ¹⁷ Pye ebwó áchyeé gemége bwó wáwálé eta wye. Ne wáwálé yimbǎ́ elé mekomejǎ́ wyeé. ¹⁸ Ndere wǎ́ ðtǎ́me me fa né mme, mbǎ́ntó ne me ntǎ́me ebwó. ¹⁹ Me nchye geme ya mampye utǎ́ byéé. Me mpye mbǎ́ gétúgé bwó, nnó ebwó ntó áchyeé gemége bwó wáwálé mampye utǎ́ byéé.

Jisǎ́s anemmye mbaá Nte wuú gétúgé bǎ́ abi ámáge fyε nye metǎ́ ne ji

²⁰ “Me nnene fǎ́ mmye gétúgé baá utǎ́ baá bina ebwó bwó, nnene ntó gétúgé bǎ́ abi áfyε nye metǎ́ ne me elé áwuú mekomejǎ́ wye ayi baá utǎ́ ba ágarege nye. ²¹ Me nnenemmye nnó wǎ́ ðpyé ebwó ako abε muú ama, wye ndere wǎ́ Nte wa ðlu muú ama ne me, me ntó nlu muú ama ne wǎ́. Pye ebwó abε muú ama ne esé nnó, bǎ́ mme ákamé nnó wǎ́ ne ðtǎ́me me. ²² Enógé ewé wǎ́ ðchyeé me, ewú ntó ne me nchyeé ebwó. Mpye mbǎ́ nnó ebwó abε muú ama wye ndere esé ne wǎ́ delú muú ama. ²³ Me nlu muú ama ne ebwó, wǎ́ ntó ðlu muú ama ne me. Dépye mbǎ́ nnó ebwó ntó abε muú ama cháǎ́né. Ndere elúmbǎ́ bǎ́ mme ákágé nye nnó wǎ́ ne ðtǎ́me me, ne ákágé nye ntó nnó wǎ́ ðbǎ́ gejeé ne ebwó wye ndere wǎ́ ðbǎ́ gejeé ne me.

24 “Nte wa, nkelege ntó nnó bós abi wó ðchyeé me, áβε ne me né mbaá yi me mbéé nyε, nnó ágé ntó ενόγέ wa. Wó ðchyeé me ενόγέ εwéna gétúgέ gejeé εyigé wó ðbós ne me gemεge nnó mme aló.

25 “Eh, Nte wa muú ðlú cho, wáwálé, bós mme ákágé fó wó, yémbó me nkágé wó. Ne bós bina, abi wó ðchyeé me ákaá ntó nnó wó ne ðtome me. 26 Me mpyε εbwós ákaá wó, ne mpyε nyε wyε εbwós ákágé wó yéndégébé nnó gejeé εyigé wó ðbós ne me ðbó ntó ne εbwós ne nnó me mbε muú ama ne εbwós.”

18

Apyε Jisós

(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

1 Jisós anerege mmyεmenεne, ji ne baá utós bií ályaá melu εwémbó, achyaá genkó εyigé akuú nnó Kidrón ajyε kpe mmu maá mekós fó. 2 Ne Judas muú achyεge nyε Jisós mankwaá abó akaá ntó melu εwémbó néndé εbwós abó áchómege me wyε. 3 Ndere elúmbó, ji ase ekwó bós bee ne ambame εcha upε Esówó abi anós baá ámpyεé upε Esówó ne Farasi átome áchwó né maá mekós yimbó. Gébégé ájyεé ákpomé mmyε ne unó ummyε, alwéé desá ne bó akpógéfo. 4 Ne elé Jisós akaá me yéndégenó εyigé ápyε nyε ne ji, ake mmyε afíí εbwós, agíí εbwós aké, “Ényú dékelege ndé muú?”

5 Ashuú ji meko aké, “Dékelege Jisós muú Nasaret.”

Ji aké, “Me ne nlu ji.” Judas muú achyεé Jisós mankwaá alú ntó εféé tené ne εbwós. 6 Jisós ajógé ne εbwós nnó, “Me ne nlu ji,” ája mmyε meso ákwe mme gbaram. 7 Ne ama agíí εbwós aké, “Ényú déke dékelege wa?” Aké, “Dékelege Jisós muú Nasaret.”

⁸ Aké, “Pó me ngare enyú nnó me ne nlu ji? Ne mbogé nnó élé me ne enyú dékelege, lyage bọ́ bina ájye. ⁹ Ajọ́ mbọ́ nnó meko ayi ji abọ́ ajọ́ ábẹ́ wáwálé. Ji abọ́ ajọ́ aké, Nte yé muú ama ayi anome mme detú né geluage bọ́ abi ọ́chyeé me ápọ́.”

¹⁰ Ne Simun Pita ajú yé aparanja ayi ji awyaá, asó etu ewé egbé ebwonye ewé memfwé etukpe ámpyéé upẹ́ Ẹsọ́wọ́. Mabọ́ memfwé yimbọ́ makamege Malkọ́s. ¹¹ Pita apyegé mbọ́, Jisọ́s ajọ́ ne ji aké, “Shwóré aparanja wyẹ́ yimbọ́ né mmu mekọ́, wọ́ ọ́kelege fọ́ nnó me nge efwyale ndere nte wa ake nge?”

Afẹ́ ne Jisọ́s mbaá Anas

¹² Ndere elúmbọ́, muú kpaá bọ́ bee ne bọ́ bee bíí chonchó ne ambame echa upẹ́ Ẹsọ́wọ́ apyẹ́ Jisọ́s awe ji amu. ¹³ Ase ji ábọ́ mbe afẹ́ né mbaá Anas nte Mendée Kaifas. Kaifas yina ne alú etúkpe ampype upẹ́ Ẹsọ́wọ́ né ọ́me eniné mbọ́. ¹⁴ Elé Kaifas yina ntó ne abọ́ achyeé nya bọ́ Jus majyeé nnó, “Elú galógálọ́ nnó muú ama agbo gétúgé bọ́ ako.”

Pita ashya nnó akaágé fọ́ Jisọ́s

(Mat 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ Simun Pita ebwó ne maá utọ́ Jisọ́s yifọ́ ama akwọ́le Jisọ́s meso. Etukpe ampype upẹ́ Ẹsọ́wọ́ akaá maá utọ́ yimbọ́ chájéné, getu eyigémbọ́ ályaá maá utọ́ yimbọ́ akpe ne Jisọ́s né mmu dachi etukpe ampypeé upẹ́ Ẹsọ́wọ́, ¹⁶ Pita alá né dafye. Ndere Pita atene né dafye, maá utọ́ ayi etukpe ampype upẹ́ Ẹsọ́wọ́ akaá ji, ajye bane meso mendée ayi alú menombi gébame, ajọ́ mejọ́ ne ji ne meso mendée yimbọ́ alyaá Pita akpe muu. ¹⁷ Mesọ́ mendée yimbọ́ né meno gebame agií Pita aké,

“Nnó wɔ ɔpófɔ maá utɔ́ ama né geluage baá utɔ́ Jisɔs?”

Pita ashúú ji meko aké, “Eeh, me mpó.”

¹⁸ Gébé eyigémbɔ ntó gefwene gemmyéé, baá défwε ne ambame dachi etukpe ásené mewε né dafyε átene áwyaá. Pita ntó abɔ alú ne ebwó áwyaá mewε.

Jisɔs akpe unɔ́ mpa

(Mat 26:57-66; Mak 14:53-65; Luk 22:54, 55, 63-71)

¹⁹ Etukpe egíi Jisɔs depɔ etiré détóme ne baá utɔ́ bíi ne unó bi ji álérege. ²⁰ Jisɔs ashúú ji meko aké, “Me njógé me mejó gɔgɔnɔ mbaá bɔ́ ako. Me nlerege unó yéndégébé né mmu macha mmyemenene ne εcha ure εsɔwɔ mbaá ayi bɔ́ Jus ako áchómege. Yé genó gefɔ eyigé me njó́ bíbí gepó. ²¹ Ulannó wɔ ɔgigé me bɔ nkwe bina? Gíi élé bɔ́ abi awuú genó eyigé me ngare ebwó, neídé ákaá uno bi me njó́.”

²² Jisɔs ajógé mbɔ, membame dachi etukpe ayi alu fíi ado ji né ushu. Agíi ji aké, “Mbɔ ne wɔ ɔbɔ́ manshuú etukpe meko?”

²³ Jisɔs ashúú ji meko aké, “Mbɔgé mechɔ ewé me njó́ elú gyéé, gare gabo ayi me njó́. Ne mbɔgé elú cho, ulannó wɔ ɔdoó me.” ²⁴ Eféé ne Anas atɔme yé Jisɔs wye amuú wewe mbaá Kaifas etukpe ampyε ure εsɔwɔ.

Pita ama ashya Jisɔs manáne epea ne élé

²⁵ Ndere epyεmbɔ, Pita abɔ alú né dafyε tené awyaá mewε. Agíi ji aké, “Nnó wɔ ntó ɔpó fɔ́ maá utɔ́ ama né geluage baá utɔ́ Jisɔs?” Pita ashya aké, “Eeh me mpó”.

26 Maá defwε etukpe ampyε upεé Eσwω ama ayi alú menme muú ayi Pita asóó ji etu, agiú Pita aké, “Nnó me nge f́ wó né mmu maá mekóó ne mende yimbó wó?” 27 Pita ama ashya wyε shyá. Wyε né gébé eyigémbó menó mekwó akú kókogólókóó.

Afē ne Jisós mbaá Palet

(Mat 27:1, 2, 11-14; Mak 15:1; Luk 23:1, 2)

28 Bií uyyagé ne dondo gemua mme ákpakpa bóó Jus ase yé Jisós né gepúge Kaifas afé ne ji né εcha gomena bóó Rom. Ebwó ambóó akpe wyε wó. Apyε mbó nnó ékágé ebwó ábé ne deba né mbe ushu Eσwω néndé akélege manyé epaá koó upú. 29 Ndere elúmbó Palet muú alú ngomena atané, aké ne ebwó, “enyú deké mende yina apyε nnó?”

30 Ebwó ashúú ji meko aké, “Mbógé mende yina apó muú mebo f́ wó, mbó esé defyε f́ ji né amu jyε wó.”

31 Palet aké ne ebwó, “Sege ji enyú ambóó depa mpa wuú ndere εbe nyú ejóó.” Akpakpa bóó Jus ashúú ji meko aké, “Ebé nyu bóó Rom ekamege f́ nnó esé desó mpa nnó áwá muú.” 32 Genó eyigé ebwó ajóó gepyε nnó genó eyigé Jisós abó ajóó atome ne gefógé negbo eniné ji agboó nyε getane wáwálé.

33 Ne Palet akere meso né mmu εcha, mfwa akú Jisós agiú ji aké, “Wó ne olú mfwa bóó Jus?”

34 Jisós aké, “Wó mbóó ne ofere mbó, waá nnó bóó f́ ne agare wó mmu ayi me nlú?”

35 Palet ashúú ji meko aké, “Me, ofere nnó me nlú muú Jus? Elé bóó byε ne anóó baá ampyε upε Eσwω ne afyε wó ne amu ya. Ndé mechó wó opyéé?”

36 Ne Jisós ashúú ji meko aké, “Gefwa ya gepó f́ eyigé bóó mme. Mbóge gebó gebε eyigé bóó mme,

mbɔ baá defwε ba ammyε nnó ékágé me nkpe né ámu bɔ́ Jus, yémbɔ gefwa ya getane mbaá yicha.”

³⁷ Ndere ji ajó mbɔ Palet aké ne ji, “Mmyéké wɔ ɔlú mfwa?” Ne Jisɔs ashuú ji meko aké, “Wɔ ɔlú cho manjó nnó menlú mfwa. Ge ula bi ábyené me mbɔ, ne getu eyigémbɔ ne nchwó fa mme nno ngáre bɔ́ wáwálé. Ne yéndémuú ayi agboó ne wáwálé, awuú mekomejó wa.”

³⁸ Ne Palet agí ji aké, “Wáwálé elé ndé?” Agige mbɔ ama akere meso né dafye, mbaá bɔ́ Jus aké, “Me nge fɔ́ gabo ayi mende yina apyεé wɔ. ³⁹ Yémbɔ gepɔge nyú gelú nno, yéndé ηme gébége epaá koó upu me mbɔ mamferé muú denɔ ama ndere enyú dékelege. Ndere elúmbɔ nnó enyú dékelege nnó mferé Mfwa bɔ́ Jus?” ⁴⁰ Palet ajógbé mbɔ, ebwɔ ákalé ne meko metometo, aké, “Ɔferege fɔ́ mende yina fere elé Barabas.” Barabas abɔ alú mmu ayi achyεge εfwyale né melɔ.

19

Bɔ́ bee ájwyagé Jisɔs

(Mat 27:27-31; Mak 15:16-20)

¹ Palet achyεε Jisɔs nnó, átule ji ne getó. ² Ne bɔ́ bee áto ɛla ɛwé elú meshíí áfaá Jisɔs né mekpo, áfyε ji nkúu megélé né mmyε eke mfwa. ³ Ajwyage ji aké, “Geɲwá gétyεé getyεé gebε ne wɔ Mfwa bɔ́ Jus” ne ádo ji ukpe kpe né ushu.

⁴ Palet ama akere achwó ajó ne bɔ́ bimbɔ aké, “Nana me nchwɔ ne ji né mbε ushu nyu yémbɔ kaáge nnó me nge fɔ́ gabo ayi ji apyεé wɔ.” ⁵ Jisɔs atane né dafye ne ɛla ɛwé elú meshíí meshíí né

mekpo ne nkúu megélé né mmye. Ne Palet ajóó ne bɔ́ó bimbɔ́ aké, “Gegé mende yimbɔ́ na.”

⁶ Anóó baá ampye ure Esɔ́wɔ́ ne ambame echa ure agege Jisɔ́s, alɔ́ makale ne meko metometo aké, “Áwɔ́ ji né gekwa, áwɔ́ ji né gekwa.” Ajóó gé mbɔ́,

Palet ajóó ne ebwɔ́ aké, “Enyú ambɔ́ó sɛge ji dewɔ́ né gekwa, néndé me nge fɔ́ gabo ayi ji apyɛ́é wɔ́.”

⁷ Yémbɔ́ bɔ́ó Jus atome wye eshye ajóó gé aké, “Esé déwya ebe ewé ejóó nnó ji abɔ́ magbo. Néndé ji aké alú Maá Esɔ́wɔ́.”

⁸ Palet awúgé mechɔ́ ewéna, efɔ́ ekwɔ́ ji metɔ́ó dɔ́ó.

⁹ Akere meso né mmu echa wuú, ama agíí Jisɔ́s aké, “Wɔ́ ɔ́tane efɔ́?”

Yémbɔ́ Jisɔ́s ashuú ji meko wɔ́. ¹⁰ Ne Palet ajóó ne Jisɔ́s aké, “Wɔ́ ukelege fɔ́ manjɔ́ó mejɔ́ó ne me? Wɔ́ ɔ́kaá fɔ́ nnó me nwyaá utó manlyaá wɔ́ ɔ́jye ne nwyaá uto manwɔ́ wɔ́ né gekwa wɔ́?”

¹¹ Jisɔ́s ashuú ji meko aké, “Wɔ́ ɔ́páfɔ́ ne utó mampye me genó mbɔ́gé uto bimbɔ́ ulá utane fɔ́ né mfaánebuú wɔ́. Ne getu eyigémbɔ́ muú ayi afyɛ́é me né amu nyú, gabo awuú aɲea apwɔ́ó.”

¹² Palet awúgé mbɔ́, abɔ́ akéle meti nnó ályaá Jisɔ́s ajyɛ́é yémbɔ́ bɔ́ó Jus akalege aké, “Mbɔ́gé wɔ́ ɔ́lyage mende yina, ebyennó wɔ́ ɔ́pɔ́ fɔ́ mejeé Sɛsa. Yéndémuú ayi asele geme jíí nnó alú mfwa ebyennó akelege mankare gefwa ne mfwa Sɛsa mfwa Rom.”

¹³ Ne Palet awúgé mejɔ́ó ewéna, ase Jisɔ́s afe ne ji né dafye. Jimbɔ́ó ajwɔ́lé né geluɔ́ge mpa né mbaá ayi ákuú nnó, “Melu Mataá.” (Né Híbru ákuú mbaá yimbɔ́ nnó “Gabata”.) ¹⁴ Bíí bimbɔ́ úlú élé bíí bi bɔ́ó Jus akpomege mmye manyé epaá kóó upu. Ne metɔ́ó ɲwɔ́mese, Palet ajóó ne ebwɔ́ aké, “Gége Mfwa nyú na.” ¹⁵ Yémbɔ́ ebwɔ́

ákálé aké cho ne ji ewú, cho ne ji ewú, awò ji né gekwa. Ne Palet ama gíí ebwó aké, “Dékélege me nwó mfwa nyú né gekwa?” Anó baá ampye upe Esòwò, aké, “Esé depò sé ne mfwa yicha ekosé Sesa wó”.¹⁶ Ne kwyakwyaá, Palet achyee yé Jisòs né amu bwó nnó áwó ji né gekwa. Bòò bee ásé Jisòs áfé ne ji.

Awò Jisòs né gekwa

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

¹⁷ Jisòs jimboó ne akpane gekwa jíí afé né melú ewé ákuú nnó, “Melú Unkókó makpo.” (Bòò Hibru akuú ntó melu ewémbò nnó “Golgota.”) ¹⁸ Elé né melu ewéna ne awòme Jisòs né gekwa. Awò ntó anjo makpo apea né ebi bwó ukwa. Awò ama né egbé ebwòebe, ama egbé ebwònye ne Jisòs né metó metó. ¹⁹ Palet asá ntó genó gefó aba né mekpo gekwa eyigé áwómé Jisòs. Asá wyéé nnó, “Jisòs muú Nasaret Mfwa bòò Jus.” ²⁰ Ne gejamé gé bòò Jus ájógé genó eyigé ásámé ábalé né mfaá mekpo gekwa néndé mbaá ayi awòme Jisòs né gekwa alú kwókwólé ne Jerosalé. Asa mansa ñwe amimbo né mekóméjòò Hibru, Latin ne Grek. ²¹ Anó bá ampyeé upe Esòwò, ájòò ne Palet aké, “Osage fó nnó Jisòs alú mfwa bòò Jus, sa elé nnó ji ajòò aké, ‘Me nlu mfwa bòò Jus.’”

²² Ne Palet aké ne ebwó, “Genó eyigé me nsame, nsa me.”

²³ Bòò bee ánerege manwò Jisòs né gekwa abò mandée jíí akare malu ani yéndémuú bee ase melu ema. Ase nto nku wuú ayi ji áfyéé ne áfyéé ewule. Nku yimbo apò ne nkwoomé. ²⁴ Bòò bee bimbo ajòò ne ate aké, “Dekarege fó nku yina, déñmeé lé megyaá wyéé mankaá muú ayi asélé ji.” Apyé mbò

nnó genó eyigé ásame né mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ́ gebe wáwálé. Ása wye áké, “Akare mandeé ya áfyε atε amu, áse nku wa áηme megyaá wyeé.” Gé genó eyigé bɔ́ beε ápyεmbɔ́.

²⁵ Ne bɔ́ fɔ́ abi atene kwókwólé ne gekwa eyi awɔme Jisɔs wye, elé mma Jisɔs, menηme mma Jisɔs ayi mendée, Mεri mendée Klopas, ne Mεri Magdala. ²⁶ Jisɔs ágegé ndere mma wuú átene eféé kwókwólé ne maá utɔ́ ayi jimbɔ́ Jisɔs agboó ne ji dɔ́, ajɔ́ ne mma wuú aké, “Mma, γε maá wye na.”

²⁷ Ne ajɔ́ ntó ne maá utɔ́ yimbɔ́ aké, “Ge mma wye na.” Ɛbɔ́ né gébé eyigémbɔ́ maá utɔ́ yimbɔ́ aε mma Jisɔs afe ne ji né gepú jíí, nnó ajwɔlege ne ji.

Negboné Jisɔs

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸ Ɛwyagé, Jisɔs akaá nnó ji anere me yéndégenó eyigé ji abɔ́ mampye, ne nnó genó eyigé mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ́ ajɔ́ gebe wáwáλε, ajɔ́ aké, “Mmwólé manaá epyeé me.”

²⁹ Ɛké epyeémbɔ́, nkwó fɔ́ alú eféé, ayi áfyε mmɔ́ amí mamýáme magbeé wyeε. Áse ekochá, ányua né mmu mmɔ́ amibɔ́, áfaá né εta maá genɔ́ eyigé akuú hisɔp, ábwεé até Jisɔs né ubɔ́ meno. * ³⁰ Ne gébégé Jisɔs anyú mmɔ́ amimbɔ́ aké, “Nnere utɔ́ ba.” Ajɔ́gé mbɔ́, amo mekpɔ mme, afyε γεμε jíí né amu Nte wuú Ɛsɔwɔ́.

³¹ Bíí bimbɔ́, ɛle bíí ɛbi bɔ́ Jus ákpomege mmyε manyé uwyaá bwɔ́. † Ɛbwɔ́ akεlege fɔ́ nnó bíí bimbɔ́ ubane uηkwɔ́ bɔ́ abi awɔme né ukwa. Ajye jɔ́ ne

* **19:29** Ɛlú wáwálé nnó: Jɔn afyé genóge hisɔp né ηwe wuú gétúgé genó eyigé apyeé ne ji gébégé epaá koo upú. † **19:31** Ɛlú wáwálé nnó: Uwyaá bina, úlú lé uwyaá kpaá nénde ukwe gébégé epaá koo upu.

Palet nnó achyεέ εbωó uto ájyε ákɔre uka bɔó bimbɔ né mfaá ukwa, áfere unkwɔ εbωó. ³² Ne bɔó bee achwó akɔre uka bɔó apea abi awɔme εbωó ne Jisɔs. ³³ Achwɔgé mbaá Jisɔs, ákɔre sé uka bií wɔ néndé age nnó ji agbo me. ³⁴ Yémbɔ muú bee ama ajo egbe amba wuú ne nekɔ. Tenétené yimbɔ manoó ne manaá matanege. ³⁵ Muú yi agene unó bina ne agaré. Ne unó bi ji agare ulú wáwálé. Ne jimbɔ́ akaá nnó ji agarege wáwálé nnó apyε enyú ntó défyε metɔ́ ne Jisɔs. ³⁶ Unó bina upyε nnó genó eyigé ásame né mmu ηwe εsɔwɔ ube wáwálé. Ása wye aké, “Yé gegoó jíí gemma akɔ́ fɔ́.” ³⁷ Ne ama ása ntó né melu ηwe εsɔwɔ ewé fɔ́ aké, “Apele nye muú ayi εbωó ájomé.”

Anií Jisɔs

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ Unó bina upyεge, Josef muú melɔ Arimatya ajyε gií ne Palet nnó ago ji afere genkwógé Jisɔs né gekwa. Josef abɔ alú maá utɔ́ Jisɔs ama, yémbɔ akwɔlege ji bibií néndé afɔ́ ákpakpa bɔ́ Jus. Palet akamege, Josef ajyε fere genkwógé Jisɔs né gekwa afé ne geji. ³⁹ Josef afé εbωó ne Nikodemus muú abɔ achwó gé Jisɔs ne utuú. Nekodemus achwó ntó ne gejamégé maka gebε. Akwyεé mami ne unó bi akuú nnó merrh ne alose. Manɔ́ genógé bɔ kilo usaá upea meso efya. ⁴⁰ Ebowó ákpa genkwógé Jisɔs, afyεge ji unó εbimbɔ ne mmyε aní ne éshyé ndeé. Gé mbɔ ne bɔ́ Jus ákwyεge genkwógé muú ne anií. ⁴¹ Né mbaá yi awɔme Jisɔs né gekwa, maá mekɔ́ alú wye. Né mmu maá mekɔ́ yimbɔ ntó, menome meke ewé álá alú danií muú fɔ́ εbɔ elú wye. ⁴² Anií Jisɔs né mmu menome ewémbɔ

néndé mbaá yimbɔ, alu kwókwólé. Ne bií bimbɔ ntó bɔ́ Jus ákpomege mmye nnó bií uyyage ebwó ányé uwyaá bwó.

20

Menome ɛla mewa

(Mat 28:1-10; Mak 16:1-10; Luk 24:1-12)

¹ Bií mbɛ né uwyaá, ne dondo gemua mme Meri muú melɔ Magdala afé né menome ɛwé abó aníí Jisɔs. Ajyɛge, agɛ nnó áferé ntaá ɛniné abó ákweré embú menome. ² Nɔ́ɛre áɛne mbɔ Meri muú melɔ Magdala abó gatɛlé akere ajyɛ garé Simun Pita ebwó ne maá utɔ́ ayifɔ́ ayi Jisɔs ágbɔ́ ne ji dɔ́ aké, “Afere Ata né mmu menome, ne ɛsé dékaá fɔ́ mbaá ayi ájyɛ belé ji wó.”

³ Ajóɔ́ge mbɔ, Pita ebwó ne maá utɔ́ yimbɔ átane áfé né menome. ⁴ Nɔ́ɛre ájyɛ, álómege gatɛle. Yémbɔ maá utɔ́ yimbɔ alome apwɔ́ Pita, ne abó mbɛ akwɔ́ne né menome. ⁵ Akwɔ́nege wyɛ, asé mmye mme apɛ né mmu menome, agɛ ubaá éshyé ndeé ɛbi abó aníí Jisɔs ne ubi yémbɔ, akpɛ fɔ́ né mmu menome wó. ⁶ Ne Simun Pita muú abɔ́ alú meso akwɔ́nege, akpɛ né mmu menome, agɛ ubaá éshyé ndeé ɛbimbɔ ɛféé. ⁷ Agé ntó gebagé ndeé ɛyigé abɔ́ aníí Jisɔs né mekpɔ nɔ́ɛre gelú pwipwi né mbaá awuú cha. ɛpófɔ́ mbaá ama ne uba éshyé ndeé ɛbimbɔ. ⁸ Ne maá utɔ́ ayi abɔ́ abɔ́ mbɛ akwɔ́ne né menome, akpɛ ntó né mmu menome Jisɔs, agɛ unó bi upyɛ, akame nnó elú wawale. ⁹ (Yé elé ebwó áɛne unó bina, álu wyɛ dankaá genó ɛyi mekomejɔ́ ɛsɔ́wɔ́ abɔ́ ajɔ́ nnó Jisɔs abɔ́ mankwilé né negbo.) ¹⁰ Ne baá utɔ́ bií agɛge mbɔ áma akere meso né upú bwó.

Jisós alere mmye mbaá Mēri Magdala

¹¹ Yémbò Mēri alá dafye téné né alilé. Ndere alilé abyélé mmye mme apé né mmu menome, ¹² age makiénné Èsòwò apea ne mandeé pópó mmye, ájwàle né mbaá yi abò ábelé genkwógé Jisós. Èma né mekpò, èma né uka. ¹³ Makiénné yimbò, ágií Mēri áké, “Mma wò òlilé ndé?”

Ashuú èbwò meko aké, “Akpa Ata wa ne me nkaá fò mbaá yi ájye bele ji wò!” ¹⁴ Ajógé mbò, abwólé mmye ake apēle age ndere Jisós atene, yémbò akaá fò nnó élé Jisós ne atene mbò wò. ¹⁵ Jisós agií ji aké, “Mma wò òlilé ndé? Ndé muú wò òkēlege?”

Mēri afere nnó élé mbòs maá mekòs yimbò ne ji agene mbò, ajòs ne ji aké, “Ata mbògé wò ne òkpāne genkwò jii lere me mbaá ayi wò òbele geji, me njye mkpa.”

¹⁶ Ajógé mbò, Jisós akú ji aké, “Mēri” abwólé mmye ape Jisós, ajòs né mekómējòs Hibru aké, “Rabòni” (ula Rabòni utené nnó “Ménléré.”)

¹⁷ Jisós ajòs ne ji aké, “Òtage me, néndé me nlú dankwò njye mbaá Nte wa. Cho gare élé aḡmé ba nnó me nlé nkwa njyé mbaá Nte wa muú alú Nte nyú ntó. Èsòwò wa ne Èsòwò nyú ntó.”

¹⁸ Mēri muú melò Magdala ajye gare baá utòs Jisós aké, “Me nge Ata.” Ne agare ntó èbwò unò bi ji ajòs ne ji.

Jisós alere mmye mbaá baá utòs bií

(*Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Anḡ 1:6-8*)

¹⁹ Né nkwalé bií mbe né uwyaá, baá utòs Jisós ányweré mbaá ama, ágbè mano mbií néndé áfòs

bóó Jus. Ne Jisós akpe atené né metóó metóó bwó aké, “Nesó nébé ne enyú.” ²⁰ Ajógé mbó, alere ebwó mabóme upa né amu jíí ne egbe mmye wuu. Baá utóó bíí ágége ji mbó álu ne nechóchó ndere ágené Atá. ²¹ Jisós ama ajóó ne ebwó aké, “Nesó nebe ne enyú, ndere Nte wa atóme me, mbóntó ne me ntóme enyú.” ²² Ajógé mbó afó ebwó gejulé né mmye aké “Sege Mendoó Ukpea. ²³ Yendemuu ayi enyu dejigente gabo wuu, Esówó ajigente gabo muu yimbó, ne yende muu ayi enyu dela dejinte gabo wuu wó, Esówó nto ajige fó nte gabo wuu.”

Jisós alere mmye mbaá Tómasi

²⁴ Gébége Jisós achwó lere mmye mbaá baá utóó bíí, ngba wuu ama né geluage abi áfyanéápeá ayi akuú ji nnó, Tómasi maá gefa abó apó. ²⁵ Tómasi achwógé baá utóó abifó ágare ji aké, “Ese degé Ata.”

Tómasi aké, “Me nla ngé fó mabóme upaá mpi né maka amu jíí me nta enó ebwó wa wye, mma nta nto ebwó wa né nebómé gepa eníí nélú ji né égbé amba wó me nkamege fó.”

²⁶ Ndó enéé ekógé, baá utóó Jisós ama anywere, né mmu gepú. Ne Tómasi alu ne ebwó. Agbé manombi, ne aké apele Jisós achwó tene né metóó metóó bwó aké, “Nesó nebe ne enyú.” ²⁷ Ajóó ntó ne Tómasi aké, “Fye enóbwó wyeé fa. Pe amu ya. Nyaá ebwó wyeé óta egbe amba wá. Óbége sé ne dembyó kamé wye kamege ne me.”

²⁸ Ne Tómasi ashuú ji meko aké, “Ata wa ne Esówó wa.”

²⁹ Jisós ajóó ne ji aké, “Elé wó ógene me, ne okame nnó elé me? Metóó megómegó ebeé ne bóó abi alá age me wó, yémbó áfyéé matóó bwó ne me!”

Ula bi asame ηwe yina

³⁰ Ne Jisɔs apye gejamégé upɔɔ ufélekpa né mbe ushu baá utɔɔ bií ebi alá ása fɔ ubi né mmu ηwe yina wɔ. ³¹ Yémbɔ ása lé bina nnó upye enyú dékamé nnó Jisɔs ne alú Muú yi Esɔwɔ akweré ji elá gefwa, nnó ji alú Maá Esɔwɔ. Ne nnó dekamege mbɔ debɔɔ genwá eyi gélagé byé gétúgé mabɔ mií.

21

Jisɔs alere mmye mbaá baá utɔɔ bií akeneama

¹ Mboó ndɔ fɔ ekoge, Jisɔs ama alere mmye mbaá baá utɔɔ bií né ebéé mega ewé ákuú nnó Tiberas. Gé na ne Jisɔs alere mmye mbaá baá utɔɔ bií. ² Simun Pita, Tɔmasi maá gefa, Nataniel muú melɔ Kana né gebage mewaa Galilí, baá Sebēdee ne baá utɔɔ abifɔ makpo apea ábɔ alú mbaá ama. ³ Ne Simun Pita ajɔɔ ne ebwɔ aké “Me nkelege manjye ntofó.”

Ebwɔ ntó aké, “Ese ntó déjye ne wɔ.” Ebwɔ ako ajye kpe mmu ekpeé. Né utuú bimbɔ yé genɔ ebwɔ áwa wɔ. ⁴ Nɔere bií ujjage, Jisɔs achwɔ atene né mapea ebéé mega, baá utɔɔ bií agege ji akaá fɔ jí wɔ ⁵ Jisɔs akú ebwɔ aké, “Baá ba, déwaa meshuu fɔ wɔ?” Ebwɔ áshuu ji meko, “Déwa wɔ.”

⁶ Ajɔɔ ne ebwɔ aké, “Nmégé ntofo nyú né egbe ebwɔnyé ékpe, déwane nyé meshuu.” Anmégé, meshuu eyi esele, epwɔ ebwɔ manja afye mmu ékpe néndé eja dɔɔ.

⁷ Epyege mbɔ, maá utɔɔ ayi Jisɔs abɔɔ gejeé ne ji dɔɔ, ajɔɔ ne Pita aké, “Muú ayi ajógé mbɔ ne esé elé Ata.” Simun Pita awúge nɔere maa utɔɔ yimbɔ ajɔɔ ake “Muú ayi ajɔɔ mbɔ mejɔɔ ne ese ele Ata” Akwye afye mandeé mmye (néndé abɔ afere

áji) Anyo achɔ né nnyi. ⁸ Baá utɔ́ abifɔ́ alá né mmu ekpeé ajame dansa ne gejamégé meshuú eyi elú wyε nnó achwó né mapea nnyi. Mantane né mapea nnyi ɔkwɔne mbaá ayi ebwó ajame dansa alú genógé matyéé amu usaá upea meso efya. ⁹ Ajágé dansa yimbɔ akwɔnege né mapea nnyi, age ujenjeé mewε ne brɛd wyε nere. ¹⁰ Jisɔs ajɔ́ ne ebwó aké, “Chwɔge me ne meshuú fɔ́ eyi enyú déwane mbɔ.”

¹¹ Simun Pita akwɔ akpε mmu ekpeé aja dansa yémbɔ achwó ne ji né mewaá. Dansa yimbɔ agbeé ne gejamégé meshuú kpakpa. Meshuú elú usaá ukenéama meso efyane eléé (153). Ne yé elé meshuú ejame, dansa yimbɔ agyalé wó. ¹² Ne Jisɔs ajɔ́ ne ebwó aké, “Chwɔge dégbaré unε dondo”. Ne yé maá utɔ́ ama ayi aɲea metɔ́ mangíi ji nnó, “Olu wa?” apó; néndé ebwó ákaá nnó elé Ata. ¹³ Jisɔs aje bɔ brɛd yimbɔ ne meshuu ntó achyéé ebwó.

¹⁴ Gé maɲáne aléé na ayi Jisɔs alere mmyε mbaá baá utɔ́ bií gébégé ji akwilé né negbo.

Jisɔs ajɔ́ ne Pita nnó mbɔgé abɔ gejeé ne ji apyε utɔ́ bií

¹⁵ Ebwó anerege mangbaré unε, Jisɔs agíi Simun Pita aké, “Simun, maá Jɔn nnó wɔ ɔbɔ gejeé ne me dɔ́, ɔpwɔ abifɔ́ na?” Ne Pita ashú Jisɔs meko aké, “Eh Ata, wɔ ɔkaá nnó me mbɔ gejeé ne wɔ.”

Jisɔs ajɔ́ ne ji aké, “Pele baá magɔɲme ya.” ¹⁶ Jisɔs ama agíi ji maɲáne apea aké, “Simun Pita maá Jɔn nnó ɔbɔ́ gejeé ne me?”

Pita akame aké, “Eh Ata wɔ mbɔ ɔkaá nnó mbɔ́ gejeé ne wɔ”. Jisɔs aké, “Pele magɔɲme ya”. ¹⁷ Ama

agíi Pita ne manáne ayi ágbeé aléé aké, “Simun maá Jón nnó wó òbò gejeé ne me.”

Agigé mbò, metòó esò Pita gétúgè agíi ji té manáne aléé nnó, “Pita nnó wó òbò gejeé ne me?” Getu eyigémbò Pita ashuú ji meko aké, “Ata wó òkágé unó uko, òkaá chàjéné nnó me mbò gejeé ne wó.” Jisàs ajòó ne ji aké, “Pèle magòḡme ya.” ¹⁸ Ngarege wó wáwálé nnó, “Gébégé wó òlu gesage muú, wó mbòó òfyé mandeé òjyéé yénde mbaá ayi wó òkelege, yémbò gébégé òkwòge ukoó, ula bwyé élé amu mfaá ne élé muu yicha ne afyéé wó mandeé ágbárege wó ébwò aja wó meti òjyéé mbaá ayi wó òlá òkelege fò manjyè.” ¹⁹ Jisàs ajòó mejòó ewéna ne Pita mampyè ji ákaá gefòge negbo eniné Pita agboó nyè ne achyéé Èsòwò ḡḡò. Jisàs ajógé mbò aké ne Pita, “Kwòle me.”

²⁰ Pita abwólége mmyè, agè ndere maá utòó ayi Jisàs abòó gejeé ne ji dòó akwòlege ébwò. Élè maá utòó yina ne abò ajwólé nya agíi Jisàs né egbe mmyè, gébégé ébwò anyéé menyéé, agíi Jisàs nnó, “Ata ndé muú wó òke achyége nyè wó mankwaá?” ²¹ Pita agége ji agíi Jisàs aké, “Ata ji ntó yé?”

²² Ne Jisàs ashuú Pita meko aké, “Mbógé me nkelege nnó ji abe mebe kpaá tɛ me nchwòó, wó òbò ndé mechò wyéé? Wó kwòle élé me.”

²³ Ajógé mbò, mechò ewéna èkè èkwòne mbaá baá utòó abifò nnó Jisàs aké maá utòó yina agboó fò. Yémbò Jisàs ajòó fò nnó maá utòó yimbò agboó fò wó. Ajòó élé nnó, “Mbógé me nkelege nnó ji abe mebe kpaá tɛ me nchwòó, òbò ndé mechò wyéé?”

²⁴ Gè élé maá utòó awú ne agarege unó bina. Asá ubi né mme ne esé dékaá nnó unó bi ji agarege úlú wáwálé.

²⁵ Gejamege unó ebifɔ́ úlú ntó ebi Jisɔs apyɛé.
Mbɔ́gé abɔ́ ása ubi uko né mme, mbɔ́ melú ebéé fɔ́
fa mme ewé ábélege bɔ́ ηwe abi ásame ubi.

Ν_{WE} menomenyεέ mekέ
New Testament in Denya (CM:anv:Denya)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Denya

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Denya

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
d773c38c-82ca-51fa-b995-6754070ca57e